

ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
HALK SAĞLIĞI HEMŞİRELİĞİ ANABİLİM DALI

**SAĞLIK ALANINDA EĞİTİM ALAN YABANCI UYRUKLU
ÖĞRENCİLERİN İLETİŞİM BECERİLERİ VE SIKLIKLA
YAŞADIKLARI SORUNLAR**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Sabira ALİYEVA

**Samsun
Haziran-2017**

ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
HALK SAĞLIĞI HEMŞİRELİĞİ ANABİLİM DALI

**SAĞLIK ALANINDA EĞİTİM ALAN YABANCI UYRUKLU
ÖĞRENCİLERİN İLETİŞİM BECERİLERİ VE SIKLIKLA
YAŞADIKLARI SORUNLAR**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Sabira ALİYEVA

**Danışman
Prof. Dr. İlknur AYDIN AVCI**

**Samsun
Haziran-2017**

T.C.
ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Sabira ALIYEVA tarafından Prof. Dr. İlknur AYDIN AVCI danışmanlığında hazırlanan ‘Sağlık alanında eğitim alan yabancı uyruklu öğrencilerin iletişim becerileri ve sıklıkla yaşadıkları sorunlar’ başlıklı bu çalışma jürimiz tarafından 02/06/2017 tarihinde yapılan sınav ile Halk Sağlığı Hemşireliği Anabilim Dalında YÜKSEK LİSANS Tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan : Prof.Dr. İlknur AYDIN AVCI, Ondokuz Mayıs Üniversitesi (Danışman)

Üye : Doç.Dr. H. DEMET CABAR, Sinop Üniversitesi

Üye : Yrd.Doç.Dr. Birsen ALTAY , Ondokuz Mayıs Üniversitesi

ONAY:

Bu tez, Enstitü Yönetim Kurulunca belirlenen ve yukarıda adları yazılı jüri üyeleri tarafından uygun görülmüştür.

..... / /.....

Prof.Dr. Ahmet UZUN
Sağlık Bilimleri Enstitüsü Müdürü

TEŞEKKÜR

Yüksek lisans eğitimim süresince bilgi ve deneyimleri ile bana yol gösteren, tez çalışmamda kıymetli bilgi, birikim, tecrübeleriyle beni yönlendiren, kültür farklılıkları nedeniyle çektiğim sıkıntıları anlayışla karşılayıp her zaman bana hoşgörü ve sabırla yaklaşan, her türlü yardım ve desteklerini esirgemeyen güç aldığım danışman hocam Sayın Doç. Dr. İlknur AYDIN AVCI'ya,

Yüksek lisans derslerim boyunca bilgi ve tecrübeleriyle bana yol gösteren hocam Sayın Yrd.Doç.Dr. Birsen ALTAY'a,

Çalışmamın istatistiksel analizlerinin yapılmasındaki yardımlarından dolayı Sayın Doç. Dr. Kamil ALIKUŞ'A,

Tez çalışması süresince en zor zamanlarımda yanımda olan, bilgilerini benden esirgemeyen, tezin çalışma ve yazım kısımlarında sabırla bana zaman ayırıp yardımcı olan değerli arkadaşlarım Arş.Gör.Özge ÖZ , Arş.Gör. Dilek ÇELİK EREN, Arş. Gör. Alaattin ALTIN , Arş.Gör. Mehmet KORKMAZ'a

Ve son olarak, maddi ve manevi destekleriyle her zaman yanımda olan, bana inanan, beni her zaman cesaretlendiren değerli eşim Sabuhi HAJIYEV'e, canım oğlum Zaur HAJIZADA'ya, biricik kızım Konul HAJIYEVA'ya, damadım Bilal DOĞAN'a ve değerli arkadaşım Zenfira KILINÇ'a sonsuz teşekkür ederim.

ÖZET

SAĞLIK ALANINDA EĞİTİM ALAN YABANCI UYUKLU ÖĞRENCİLERİN İLETİŞİM BECERİLERİ VE SIKLIKLA YAŞADIKLARI SORUNLAR

Amaç: Bu araştırmanın amacı, Ondokuz Mayıs Üniversitesinin sağlık bölümlerinde öğrenim gören yabancı uyruklu öğrencilerin iletişim becerileri, sosyo-kültürel ve ekonomik anlamda sıklıkla yaşadıkları sorunları belirlemektir.

Materyal ve Metot: Tanımlayıcı araştırma ilkelerine uygun olarak planlanan bu çalışma, örneklem seçimine gidilmemiş olasılıksız olarak Ondokuz Mayıs Üniversitesinin sağlık bölümlerinde öğrenim gören yabancı uyruklu öğrencilerin iletişim becerileri ve sıklıkla yaşadıkları sorunları belirlemek için araştırmaya katılmayı kabul eden, iletişim kurabilen, görme ve işitme engeli bulunmayan, 20 Eylül 2016- 5 Ocak 2017 tarihleri arasında Ondokuz Mayıs Üniversitesi sağlık bölümlerinde öğrenim gören yabancı uyruklu öğrencilerin tamamını araştırma kapsamına almıştır. Araştırmada veriler 2 farklı anket formu ile elde edilmiştir. Birinci form, 37 sorudan oluşan öğrencilerin sosyo-demografik özelliklerini belirlemek amacıyla oluşturulan anket formudur. Çalışmada kullanılan ikinci form ise; 45 sorudan oluşan Ersan ve Balcı tarafından geliştirilen “İletişim Becerileri Envanteri”dir.

Bulgular: Araştırma bulgularına göre; iletişim becerileri ölçeği puan ortalaması $149,6 \pm 16,6$ bulunmuştur. Öğrencilerin iletişim becerilerinin puan ortalaması orta düzeydedir. Zihinsel ve davranışsal iletişim becerileri puan ortalamalarının ise duygusal iletişim becerilerine göre daha iyi düzeyde olduğu saptanmıştır. Öğrencilerin yaşı, medeni durumu, gelir durumu, anne-baba eğitim durumu, toplumsal çevreyi benimseme, sosyal aktivitelere katılma, eğitimden memnun olma, Türkçe dil bilgisi, Türkiye’de eğitimi tercih etme ve eğitimden memnun olma durumları ile iletişim becerileri arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($p < 0,05$).

Sonuç: Sağlık Bilimleri tüm bölümlerinde iletişim becerileri ile ilgili derslere daha fazla yer verilmesinin faydalı olacağı düşünülmektedir.

Anahtar kelimeler: İletişim; İletişim becerileri; Yabancı uyruklu öğrenciler

Sabira ALİYEVA, Yüksek Lisans Tezi
Ondokuz Mayıs Üniversitesi - Samsun, Haziran-2017

ABSTRACT

FIELD OF HEALTH COMMUNICATION SKILLS TRAINING AREA OF FOREIGN STUDENTS AND

OFTEN EXPERIENCE PROBLEMS

Aim: The aim of this research is to determine the communication skills, socio-cultural and economical problems of the foreign students studying in the health department at Ondokuz Mayıs University.

Material and method: This study, which was planned in accordance with descriptive research principles, has included all of the foreign students, who are willing to participate in the research and have studied between September 20, 2016 and January 5, 2017 in the health departments of Ondokuz Mayıs University in order to investigate the communication skills and frequent problems of foreign students studying in the health departments of Ondokuz Mayıs University. The data was conducted with 2 different questionnaire forms. The first form consists of 37 questions which was designed to determine the socio-demographic characteristics of the students. The second form is "Communication Skills Inventory" which was developed by Ersan and Balcı consisting of 45 questions.

Results: According to the research results the scale mean score of communication skills was found as $149,6 \pm 16,7$. The scale mean score of communication skills is medium. Mental and behavioral scale mean scores of communication skills were found better than emotional scores. There was a significant relationship between the students' age, marital status, income status, parental education status, adoption of social environment, participation in social activities, satisfaction with education, Turkish language knowledge, preference and satisfaction with education in Turkey with communication skills ($p < 0.05$).

Conclusion: It is thought that it will be beneficial to give more lectures about communication skills in all departments of Health Sciences.

Keywords: Communication; Communication skills; Foreign students.

Sabira ALİYEVA, Master Thesis

Ondokuz Mayıs Üniversitesi - Samsun, June-2017

SİMGELER ve KISALTMALAR

- ABD** :Amerika Birleşik Devletleri
- DSÖ** :Dünya Sağlık Örgütü
- İB** :İletişim becerileri
- İBE** :İletişim Becerileri Envanteri
- İBÖ** :İletişim Becerileri Ölçeği
- OECD** :Organisation for Economic Cooperation and Development - Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü
- OMÜ** :Ondokuz Mayıs Üniversitesi
- SD** :Standart sapma
- SPSS** :Statistical Package for Social Sciences
- TDK** :Türk Dil Kurumu
- YÖK** :Yükseköğretim Kurulu
- YUÖ** :Yabancı uyruklu öğrenci
- X** :Ortalama

İÇİNDEKİLER

ÖZET	iv
ABSTRACT	v
SİMGELER VE KISALTMALAR	vi
İÇİNDEKİLER	vii
1.GİRİŞ	1
1.1.Problemin Tanımı ve Önemi	1
1.2.Araştırmanın amacı	3
1.3.Araştırmanın soruları.....	3
2.GENEL BİLGİLER	4
2.1.Dil.....	4
2.1.1.Tanımı	4
2.2.Dil öğretiminde temel beceriler.....	5
2.2.1.Anlama becerileri	6
2.2.2.Anlatım becerileri	7
2.3.İletişim.....	8
2.3.1.İletişim becerileri	10
2.3.2.İletişimi etkileyen faktörler.....	12
2.3.3.İletişimin önemi	14
2.3.4.İletişim envanteri	15
2.4.Yabancı uyruklu öğrenciler ve sıklıkla yaşadıkları sorunlar.....	18
2.4.1.Sağlık bölümünde eğitim alan öğrencilerde iletişim becerilerinin önemi.....	19
3.MATERYAL VE METOD	23
3.1.Araştırmanın Şekli.....	23
3.2.Araştırmanın Yapıldığı Yer ve Zaman.....	23
3.3.Araştırmanın Evreni ve Örneklemi	23
3.3.1.Araştırmanın Evreni.....	23
3.3.2.Araştırmanın Örneklemi	23

3.4.Araştırmanın Değişkenleri	23
3.4.1.Bağımlı Değişkenler	23
3.4.2.Bağımsız Değişkenler	23
3.5.Verilerin Toplanması.....	24
3.5.1.Kişisel Bilgi Formu	24
3.5.2.İletişim Becerileri Envanteri anketi	25
3.6.Verilerin Değerlendirilmesi.....	25
3.7.Araştırmanın Etik Yönü	25
3.8.Araştırmanın Sınırlılıkları	26
4.BULGULAR	27
5.TARTIŞMA	44
6.SONUÇ VE ÖNERİLER	48
6.1.Sonuçlar.....	48
6.2.Öneriler.....	48
KAYNAKLAR	50
EKLER	54
Ek-1 Veri toplama formu	55
Ek-2 İletişim Becerileri Envanteri	58
Ek-3 Etik Kurul Raporu	61
Ek-4 Kurum İzni	62
ÖZGEÇMİŞ	63

1. GİRİŞ

1.1. Problemin Tanımı ve Önemi

Yirminci yüzyıla insanoglu, küreselleşme işareti altında girmiştir. Küreselleşme – insanlar ve toplumlar arasındaki ilişkilerin ve karşılıklı bağımlılığın güçlendiği objektif tarihsel süreçtir. Bilgi, iletişim, teknolojilerindeki hızlı değişim küreselleşme sürecini hızlandırmaktadır.

Küreselleşme; insan gelişimini tüm alanlarda etkileyen en önemli süreçtir. Küreselleşme ekonomi, siyaset, uluslararası ilişkiler, kültür, eğitim gibi toplu yaşamın bütün alanlarını etkilemektedir. Küreselleşme; fiziksel, coğrafi, kültürel sınırları aşarak ortak bilgi alanı yaratmış, öğrenme ve uluslararası paylaşımlar için yeni fırsatlar getirerek hızlı gelişmelere yol açmıştır. Bütün alanlarda karşılıklı bağımlılık ve etkileşimi arttıran bir süreç vardır. Küreselleşme - insan faaliyetinin bütün alanlarında insanlar, toplumlar ve milletler arasındaki ilişkilerin ve karşılıklı bağımlılığın güçlendirilmesinde objektif bir tarihsel süreçtir (Balay, 2004; Dağlı, 2007).

Bu gelişim eğitimi de içine almıştır. Dünyada ekonomi, siyaset, sosyoloji vb. alanlarda olduğu gibi eğitim alanında da hızlı gelişmeler görülmektedir. XXI yüzyılda üniversitelerin strateji faaliyetlerinde uluslararasılaşma büyük önem taşımaya başlamıştır. Eğitimin küreselleşmesi, eğitim faaliyetlerinin kendi ülke sınırlarını aşarak dünya çapında yayılması anlamını taşımaktadır. Bu eğitim alanı içerisinde ise yabancı uyruklu öğrenci hareketliliği önemli bir yer kapsamaktadır. OECD'nin 2008 Yılı Uluslararası Göç Görünüm Raporuna göre; uluslararası öğrenci sayısının 2000-2005 yılları arasında %50 arttığı görülmüştür (<http://www.oecd.org>, 2012). Özoğlu ve ark. (2012) uluslararası öğrenciler üzerine yaptıkları çalışmada bu öğrencilerin dünya ülkeleri ekonomisine, kültürüne, sosyal ve politik gelişmelerine büyük katkıları olduğunu belirtmiştir. Dünyada ortaya çıkan değişiklikler anlamlı derecede yüksek öğrenimin doğasını ve varlığını etkilemektedir. Eğitim sisteminin değişmesini etkileyen sebepleri ülke ve bölgelerin karşılıklı gelişim ve değişimleri; ekonomi, kültürel vb. alanların gelişiminde bilgiye olan ihtiyacın artması; bilgi ve iletişim teknolojilerindeki devrimin öğretim yöntemleri üzerine etkisi; kişisel nitelikler ve uzmanların mesleki becerilerine yeni talepler ekleyerek küresel işgücü piyasasının geliştirilmesi olarak sıralanabilir. Yüksek eğitim sistemi toplumsal gelişmelere yanıt olarak dönüşür. Son

yıllarda öğrenci hareketliliği ABD ve İngiltere gibi ülkelerde gelir getiren önemli bir pazar haline almıştır. Amerika'da 2000 yılında yapılan bir araştırmaya göre yükseköğrenim gören uluslararası öğrencilerin Amerikan ekonomisine olan katkısı ilk beş sırada yer almıştır (Dreher, 2010; Kiroğlu ve ark., 2010; Kumcağız ve ark., 2016).

Özer (2012) Türkiye'de uluslararası öğrenciler üzerine yaptığı çalışmasında uluslararası eğitimin devlet ekonomisine faydalı olduğunu söylemiştir. Eğitim sisteminde değişen sadece eğitim süreci ve uygulanma şekilleri değildir. Eğitimde temel değerlere yeniden bakınarak yeni amaçları belirlemek gerekmektedir. Eğitim sisteminde olan bu gelişmeler kültürler arası yakınlaşmaları ve öğrencilerin farklı kültürlerle kaynaşmasını olumlu yönden etkilemektedir.

Çetinsaya (2014) çalışmasına göre; yurt dışından Türkiye'ye eğitim için gelen uluslararası öğrenci sayısı düzgün bir şekilde artmaktadır. 1990'ı yıllarda Türkiye'ye eğitim için gelen uluslararası öğrenci sayısı 7.661 olmuş, bu sayı 2000'ci yılda 16.656'ya, 2012'ci yılda ise 43.000'e çıkmıştır. 2014 yıl verilerine göre öğrenci sayısı 55.000 ulaşmıştır. Açık öğretim yurt dışı programlarından yararlanan öğrencilerde dikkate alındığında öğrenci sayısı 70.000'i bulmaktadır. Son yıllarda Türkiye'de uluslararası öğrenci sayı artmaktadır.

Dünyada olduğu gibi, Türkiye'de de uluslararası öğrenciler, eğitim için geldikleri ülkede bazı sorunlar yaşamaktadırlar. Uluslararası öğrenciler yeni yaşam koşulları, alışık olmadıkları sosyokültürel ortamla karşılaşır ve genellikle yeni dil, davranış ve değerlere alışmakta zorlanırlar. Bu yetersizlikler de arkadaş ilişkilerini, ders başarı durumlarını etkilemektedir (Wu ve ark., 2015). Buna göre de uluslararası öğrencilerin eğitim sisteminde karşılaştıkları sorunlar tüm ülkeler tarafından önemli bir konu olarak incelenmektedir.

Hayatta olduğumuz sürece sürekli olarak farklı ülkelerden olan bireylerle bir araya gelen ve kendini anlatmak için bu kişilerle iletişim kurma ihtiyacı hissetmekteyiz. İletişim insanlar arası ilişkilerin temelidir. İletişim, başkalarıyla temas halinde iken kendini ifade etme ihtiyacını karşılamaya dayanmaktadır ve iki tarafında memnuniyeti etkili iletişimin göstergesidir. İnsanların bilişsel, sosyal, kültürel ve diğer tüm alanlarda ortak çalışmaları ve faaliyetleri, paylaşımları için iletişime ihtiyaçları vardır. İletişim olmadan en basit ilişkilerin bile olması mümkün değildir. Kültürler arası etkileşim, değerlerin başkalarıyla paylaşılması, farklı dilleri öğrenme isteği, insanlarla ortak bir

dilde konuşabilmek veya yeni bir toplum içinde yaşayabilmek arzusundan ileri gelir. Boylu ve Çangal (2014) yaptıkları araştırma da siyaset, sosyal, ekonomi, eğitim, kültürel vb alanlarda bilgi paylaşımının insanlık için en önemli unsur olan dil aracılığı ile olduğunu belirtmişler. Bu da öğrencilerin eğitimlerinde ve gelecek yaşamlarında başarılı olmaları dil öğrenmenin temel ihtiyaç olduğunu göstermektedir.

Uluslararası öğrencilerle yapılan çalışmalarda, Türkiye'ye öğrenim amacıyla gelen öğrencilerin dil, sosyoloji, kültürel ve ekonomik alanlarda bir çok problemlerle karşılaştıkları ve bu sorunların göz ardı edilmeyecek kadar önemli olduğu tespit edilmiştir.

1.2. Araştırmanın Amacı

Araştırmada, Ondokuz Mayıs Üniversitesinin sağlık bölümlerinde eğitim alan yabancı uyruklu öğrencilerin iletişim becerileri ve sıklıkla yaşadıkları sorunları ortaya koymak amaçlanmıştır.

1.3. Araştırmanın Soruları

1. OMÜ Sağlık bölümlerinde öğrenim gören Uluslararası öğrencilerin iletişim becerileri hangi düzeydedir?
2. Uluslararası öğrencilerin sosyo-demografik özellikleriyle iletişim becerileri ve alt boyutları arasında ilişki var mıdır?
3. Uluslararası öğrencilerin sosyal yaşamla ilgili özellikleriyle iletişim becerileri ve alt boyutlarının puan ortalaması arasında ilişki var mıdır?
4. Uluslararası öğrencilerin eğitim durumlarına göre bazı özelliklerinin iletişim becerileri ve alt boyutlarının puan ortalaması arasında ilişki var mıdır?

2. GENEL BİLGİLER

2.1. Dil

Dil, bir iletişim aracıdır. Dil kendini ifade etme iletişim kurma aracıdır. Dil tarihin gelişmesiyle oluşmuş bir sistemdir. Onun vasıtasıyla insanlar kendi fikir ve düşüncelerini paylaşarak toplumun değerleri ve manevi zenginliklerine dönüştürebilirler. Günümüzde dillerin kültürle, eğitimle, sanatla, müzikle, dinlerle, iletişim biçimleriyle ve insanlarla karşılıklı ilişkili olduğunu görüyoruz. İnsanın var olduğu her yerde dil de vardır. Kerimoğlu'na (2014) göre dil insanın var oluşuyla hep vardır.

2.1.1. Tanımı

Dil insanlar arasında iletişimi sağlayan doğal bir araçtır. Dil kontrol edilmesi ve yöneltilmesi zor olan doğal bir olaydır. Farklı dilbilimciler dili “kendi kanunları olan ve sürekli gelişen canlı bir varlık; milleti birleştiren, koruyan ve onun ortak malı olan sosyal bir müessese; seslerden örülmüş muazzam bir yapı, temeli bilinmeyen zamanlarda atılmış bir gizli antlaşmalar ve sözleşmeler sistemidir” şeklinde tanımlamışlar. Dil üzerine yapılan bütün tanımlamalar dilin en önemli özelliğinin insanlar arasında ortak bir iletişim aracı olduğunu göstermiştir. Bir dili öğrenerek o halkın gerçek kültürünü anlamak mümkündür. Dolayısıyla insan yaşamında dil ve düşünce arasında bir etkileşim söz konusudur. Dil bilgilerin birikimini ve gelecek kuşaklara aktarılmasını sağlar. Yani insanın düşüncelerini oluşturmasında ve aktarmasında en önemli vasıtaadır. (Özyürek, 2009).

Dil çok farklı şekillerde tanımlanmıştır. En basit tanımlarından bir de iletişim aracı olduğudur. Elbette dil yalnızca bir iletişim aracı değildir. Çok daha fazlasıdır. Dil bir halkın kültürünün aynasıdır. İnsanlığın milyonlarca yıllık gelişim sürecinde dilde insanlarla beraber gelişmiş. İnsanlığın bugünkü gelişmelerinin temelinde dil vardır. İlerleme bilgiyle mümkündür. Bilgiyi üretmek ve paylaşmak dil olmadan mümkün değildir. İnsanlar kelimeler ve cümlelerle birlikte düşüncelerini eklerler (Kerimoğlu, 2014).

Dil toplumsal bir olgudur, yaradılışı ve gelişimiyle insanlarla ayrılmaz bir şekilde bağlıdır. Dili kullanarak bireyler kendi düşüncelerini ifade eder ve etkili iletişim kurmağa çalışırlar. Böylece dil aracılığı ile yılların birikimi olan bilgiler, gelenekler, kültür gelecek kuşaklara aktarılır (Güneş, 2013).

Türk bilginini Doğan Aksan'a(1999) göre dil, o topluma has öge ve kurallardan yararlanarak fikir, duygu ve hislerin başka bir kişiye anlatılmasını sağlar. Toplumun dışında hiçbir dil yoktur. Dil insanlığın ayrılmaz bir ögesidir. "Dil, sözlü ve yazılı olarak iletişimde kullandığımız, doğduğumuzda hazır bularak edinmeye başladığımız, doğrudan doğruya insana özgü, çok güçlü, büyülü bir düzendir; düşünme ve düşünüleni aktarma dizgesidir". Dil sadece iletişim vasıtası değildir, aynı zamanda iyi bir eğitim alma aracıdır.

2.2. Dil Öğretiminde Temel Beceri

Günümüzde eğitim için Türkiye'yi tercih eden uluslararası öğrenci sayısı artmaktadır. Kaliteli eğitim ala bilmek için dil öğretimi gittikçe daha çok önem taşımaktadır. Yirminci yüzyıl ile birlikte iletişim teknolojisinde yaşanan değişimler uluslararası ilişkilerin de inanılmaz derecede artışına sebep olmuştur. Uluslararası İlişkilerin bu şekilde hızlı gelişimi insanlar arasında iletişim sorunlarının artmasına neden olmuş ve bu da doğal olarak toplumlararası ilişkiler ve eğitimde yabancı dil bilmenin ne kadar önemli olduğunu ortaya koymuştur (Özbay, 2010).

Çetinsaya (2014) tarafından yapılan çalışmaya göre Türkiye'de okumayı tercih eden uluslararası öğrencilerin büyük kısmı yakın coğrafyadaki ve Türkiye ile kültürel ilişkileri yoğun olan ülkelere gelmektedir. Türkiye'deki yabancı uyruklu öğrenci sayısının %40'ı Azerbaycan, Türkmenistan ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinden gelen öğrencilerden oluşmaktadır.

Türkiye'de öğrenim gören uluslararası öğrencilerin sosyal ve ekonomik problemlerin dışında yaşadıkları en büyük zorluk dil problemidir (Özyürek,2009). Bu öğrencilerin dili kullanma yeterliliğine sahip olmamalarından kaynaklanır. Dil öğretimindeki amaç bir öğrencinin Türkiye'de öğrenim görebilmesini sağlayabilecek düzeyde bir dil öğretiminin sağlanmasıdır. Ülkemizde Türkçe öğretimi aşağıda gösterilen kurumlar tarafından yürütülmektedir. Üniversitelerde açılan yabancılara Türkçe öğretim merkezleri, eğitim fakültelerinin Türkçe Eğitimi Bölümleri, Ankara Üniversitesi TÖMER ve şubeleri, özel dil öğretim kurumları (Alyılmaz, 2010). Dil becerileri ile bağlantılı olarak Türkçeyi doğru, güzel ve etkili kullanma bilmek, öğrencilerin yaşamını kolaylaştırır ve eğitimde başarılarını arttırmaktadır. (Kurudayıoğlu ve Çetin, 2015).

2.2.1. Anlama Becerileri

Temizkan (2009) çalışmasında okumayı “basılı ya da yazılı sözcükleri duyu organları yoluyla algılama, bunları anlamlandırıp kavrama ve yorumlamadır” şeklinde yorumlamıştır. Dinleme konuşan kişinin vermek istediği mesajı anlayabilme ve alınan mesaja karşı tepkide bulunabilme etkinliğidir. (Demirel, 1999). Sözlü iletişim iki bölümden oluşur: konuşma ve dinleme. Anlama becerileri iki başlık altında incelenebilir. Bunlar; Dinleme-Anlama ve Okuma-Anlama (Muhittin Gümüş, 2012).

Dinleme süreci algı ile başlar. Bu doğru, yanlış, doğru tahmin olabilir. Bilgilerin algılanması işitme ve telaffuz becerilerine bağlıdır. Gümüş(2012) çalışmasında dinlemeni, günlük hayatta insanların karşılıklı anlaşma bilmeleri ve eğitim ortamında öğrenmenin sağlanabilmesi için ihtiyaç duyulan bir dil becerisi gibi yorumlamıştır. Dinleme, aynı zamanda konuşmada ileri sürülen düşünceleri anlamak, aldığı bilgileri değerlendirmek, yorumlamak, bilgiler arasında olan ilişkiyi bulmak gibi farklı zihinsel süreçleri gerektirmektedir. Dinleme becerisinin işitsel duygu aracılığıyla başladığını söyleye biliriz. Algılama sürecinde duyduğumuz işaretlerin, kelimeler algılanarak tanımlama sürecine geçer. Tanımlama süreciyle eş zamanlı ise anlama süreci başlar. Dinleme tek taraflı gerçekleşen bir beceri değildir. Eğitim sürecinde ve okul dışında öğrenci zamanının büyük bölümünü dinleyerek geçirir; öğretmenin anlattıklarını, arkadaşlarının konuşmalarını, markette, araçta, yurtda olan konuşmaları. Buna dayanarak öğrencilerin dinleyerek anlama becerisinin konuşma becerisine göre daha geliştiğini varsaymak mantıklıdır(Muhittin Gümüş, 2012).

Okuma becerisi değişen dünya şartlarında çok önemli yer almaktadır. İnsanlar iletişimlerinin büyük kısmını okuyarak gerçekleştirirler. Okuma becerisini kullanabilmek için bireyin zihin, göz, ses ve konuşma organlarına ve okuma teknikleriyle ilgili bilgileri sahip olması gerekmektedir. Güneş (2009) ‘e göre öğrenmenin temeli olan okuma, metinde işaretlerle saklı olan bilgilerin anlaşılması ve algılanmasını sağlar. Okuma öğrenmenin hem hedefi hem de aracıdır. Hedef her türlü metinden bilgileri çıkarabilme yeteneğini geliştirilmek ve iyileştirmektir. Araç, farklı çalışmaların yapılmasıdır; okuyarak problemi anlama ve problemi anlatabilmek için okuma. Yani bireyler okurken aynı anda algılamalı ve anlamalıdır. Özbay,(2011) çalışmasında okuyucuya bağlı faktörlerin görme, işitme, zekâ, dil gelişimi, nörolojik olgunluk, genel hareket yeteneği ve cinsiyet; çevresel faktörlerin ise aile, okul, arkadaş çevresi ve

kütüphaneler olduğunu belirtmiştir. Okuma, sözcüklerin duyu organlarıyla algılanması, yorumlanmasına sonucu gerçekleşen zihinsel bir etkinliktir

2.2.1. Anlatım Becerileri

Anlatım becerileri öğrencinin kendi duygu ve düşüncelerini sözlü veya yazılı olarak ifade edebilmesidir. Anlatım becerileri olan konuşma öğrencinin dinleme, okuma yolu ile kazandıklarını ve kendi duygu, düşünce, gözlem ve izlenimlerinin sözlü olarak ifade edilmesidir. Yazma; “Yaşananların, görülenlerin, duyulanların ve incelenen olayların yazıyla ifade edilmesidir” (Emiroğlu 2013).

Konuşma, insanın ilişkilerini sürdürebilmesi için, en çok kullandığı önemli dil becerisidir. İnsanlar arasındaki iletişim, büyük oranda konuşma aracılığıyla gerçekleşir. Aktaş ve Gündüz’e (2001) göre konuşma, duygu ve düşüncelerin, dil aracılığıyla aktarılmasıdır. Konuşma - bilgilerin sesli akustik sinyallerle, gönderilmesidir.

Konuşma, yaşadığımız sürece hep ihtiyaç duyduğumuz bir beceridir. Bireyin düşüncelerini ifade etme, karşı tarafı haklı olduğuna ikna etme, kendi fikirlerini savunma gibi yetenekleri konuşma becerisine bağlıdır. Bu becerinin gelişmesi öğrencilerin eğitim başarısında, kariyerinde, özel hayatında önemli rol oynamaktadır. Araştırmacılar konuşmanın bir dili öğrenmede diğer becerilere göre daha önemli olduğunu belirtmişler (Emiroğlu, 2013).

Konuşma insanın kendini kelimelerle ifade etmesidir. Buna göre de konuşma insan hayatını doğrudan etkileyen, etkili iletişim kurmasını sağlayan, bir tek insana has olan, onun başka canlılardan farklı olduğunu gösteren beceridir. Konuşma becerisi kişinin özel hayatını etkileyerek onun toplum içinde ve sosyal hayatta kendi ayakları üzerinde durmasına imkân sağlamaktadır. Dil öğretiminde maksat, bireylerin öğrendiği dilde iletişimde olduğu kişiyi anlama ve kendi fikirlerini anlatma becerilerini kazanmasıdır. (Boylu ve Çangal, 2015).

Dil öğretiminde temel becerilerin biri de yazma becerisidir. Yazma becerisi nedir: İnsanlar tarafından yaratılmış işaretlerle dil ve konuşmaları destekleyen, sabitleyen bir sistemdir. Yazı iletilerin vericiye işaretlerle verilmesidir (Gümüş, 2012). Yazı dili asırlar boyunca insanlar tarafından biriktirilmiş bilgileri özümsemeye, iletişim kapsamını genişletmeye, kültürel değerlerin korunup saklanmasına olanak sağlar. Günümüzde yazılı anlatım becerisi iletişim araçlarının en etkili olanıdır. Bilinç geliştikçe, toplumda kültürel göstergeler belli seviyeye ulaştıkça insanlar sesin

yetmediği mesafelerde de konuşmaya- ilişki kurmaya, hatta kendilerinden sonra gelecek nesillerle de iletişim kurmaya ihtiyaç hissederler. Bu ihtiyaç insanları en büyük keşiflerinden birini yapmağa - yazıyı yaratmağa yol açtı. Yazı insanlığın en büyük kültürel değerlerinden biridir. Bugünkü yazıda her ses bir işaret ile (harfle) ifade edilir. Okul, iş yeri, aile vb. sosyal hayatın her alanında artan yazışmalar, gelişen teknoloji, internet üzerinden olan anlaşmalarda yazma becerisi ile gerçekleşmektedir. İnsanlar sesli dille ancak belli mesafede iletişim kurabilirler. Göçer (2010)' göre yazma fikirleri oluşturan ve bu fikirleri işaretlerle formüle eden yollardan biridir. Yazma ise bilginin elde edilmesi ve bilginin ifade edilmesi ile ilgili süreçlerden oluşan bir beceridir. Yazı dili yapısına göre muhatap yokluğunda da bilgi paylaşımının olmasıdır.

2.3. İletişim

İletişim kelimesinin kökenine bakılacak olursa İngiliz ve Fransız dillerindeki “communication” sözünden yola çıkarak ilk yıllarda haberleşme olarak tanımlandığını belirtmek gerekir. Daha sonraki yıllarda communication haberleşmeyi de kapsayan şekilde daha kapsamlı bir ileti alışverişini içerisine alarak “iletişim” olarak anılmaya başlamıştır. Zıllıoğlu'a (2007) göre iletişim sadece iletileri aktarmak değildir, aynı zamanda toplumsal olarak da bir etkileşimi içermektedir. Deniz (2003) ise iletişim kavramını, “kişinin kendi fikir, duygu, düşüncelerini bir başkasına aktarması, alıcının da bu iletini alması ile bu kişiler arasında ortak bir anlamın yaratılması sürecidir” şeklinde tanımlamıştır. İnsanlar bir arada yaşama ve ortak eylem sırasında daima birbirleriyle bilgi alışverişi yapar, karşılıklı etkileşimde olur veya birbirini algılayarak ve anıyorlar. Dolayısıyla iletişime girerler. İnsanın her türlü faaliyetinde iletişim zorunlu şart olarak kendini gösteriyor. İletişim olmadan insanların ortak faaliyeti gerçekleştirme mümkün değildir.

Güney'e (2007) göre iletişim insanlar arasında temasın kurulması ve gelişimi olarak ortaya çıkıyor. Hiç bir insan topluluğu oradaki kişiler arasında temas yaratılmadan ortak faaliyeti hayata geçiremez ve aralarında karşılıklı anlama meydana gelmez. İletişim insanlar arasında ortak eylem talebinden doğan temasın çok taraflı gelişme sürecidir. Dolayısıyla, insanların kendi ilişkilerini netleştirmek ve genel sonuç elde etmek amacıyla çabalarını birleştirmeye yönelik karşılıklı etkileşime iletişim denir. TDK sözlüğüne göre ise iletişim, duygu ve düşüncelerin akla uygun şekilde başkalarına aktarılması, bildirim ve haberleşme olarak tanımlanmaktadır. İletişim sadece bilgi değil,

aynı zamanda insanlar arasındaki kişisel-varoluşsal bir bağlantı, belli bir ilişkinin oluşmasına yol açar.

İnsan toplum içinde yaşar ve bu göre de sürekli olarak çevresiyle bir iletişim halindedir. İletişim sürecinde insanlar arasında fikir, bilgi, görüş, tecrübe ve duygu alışverişi baş verir. Birbirlerinin güven ve inancını etkileye bilecek olan farklı tip verileri başkaları ile iletişim sürecinde elde ediyor, kendi bilgi ve düşüncelerini başkalarına aktara bilirler. Bu noktada iletişim kavram olarak içerisinde paylaşım ve etkileşim edimlerini içermektedir (Tuna, 2012).

Güngör (2011) göre iletişim yaşam ihtiyaçlarından doğar ve insanın sosyal hayatının gidişini tanzim eder. Tesadüfi değildir ki, araştırmacılar iletişimi insanların birbirini anlaması süreci, fikirlerin başkalarına aktarılması süreci, insanların karşılıklı beklentilerinin olduğu bir süreç gibi tanımlamışlar. İletişim kaçınılmazdır, geriye döndürülemez ve tekrar edilemez. Hiç kimseyle iletişim kurmadığımız anlarda bile kendi kendimizle iç iletişim kurar, düşünür, hayal kurar, planlar yapar ve bizi çevreleyen dünyaya tepkiler veririz. Bu nedenle de aslında iletişiminin insanla başlayıp devam eden ve insan oldukça farklılaşsa da devam edecek bir süreç olduğunu söylemek gerekmektedir. Çağırıcı ve Yeğenoğlu (2007) araştırmalarında birbirlerine çevrelerindeki değişimleri haber veren, bu değişimlerle ilgili bilgilerini birbirine aktaran, aynı eylemler, sorunlar karşısında benzer yaşam deneyimlerinden kaynaklanan, benzer duygular yaşayarak bunları birbirine anlatan insanların oluşturduğu toplum içinde gerçekleştirilen tutum, yargı, düşünce, duygu bildirişimlerini iletişim olarak tanımlamışlardır. İnsanlar bir arada yaşama ve ortak eylem sırasında daima birbirleriyle bilgi değişimi yapar, birbirini karşılıklı etkiler veya birbirini algılar ve anlıyorlar. Dolayısıyla iletişime girerler. İnsanın her türlü faaliyetinde iletişim zorunlu şart olarak kendini gösteriyor. İletişim olmadan insanların ortak faaliyeti gerçekleştirilmesi mümkün değildir.

2.3.1.İletişim Becerileri

İletişim insanlar arasında ortak eylem talebinden doğan ilişkilerin çok taraflı gelişme sürecidir. İletişim, insanların bir ortamda yaşamasının ve toplumsal bir varlık olmasının temelidir. Günlük yaşantıların kaynağı insanlar arasındaki ilişkilere dayanır. İnsanlar iletişim sayesinde birbirlerine anlar, bilgi, düşünce, duygularını paylaşır ve ilişkilerini düzenlerler. İletişim sürecinde bireyler arasında karşılıklı bilgi paylaşımı,

karşılıklı anlaşma, etkileşim ve heyecan gibi psikolojik ilişki oluşur. İletişim sürecini etkili bir şekilde gerçekleştirebilmek ve bundan bir memnuniyet elde edebilmek için, iletişim becerileri gerekmektedir (Erigüç ve ark., 2013). Deniz'e (2003) göre iletişim becerisi "kişinin gönderdiği mesajları doğru bir biçimde kodlaması ve iletmesi, karşı tarafın aldığı mesajları düzgün bir biçimde anlayarak etkili tepki vermesi ve etkin dinleme becerilerinin tümüdür" şeklinde tanımlanmaktadır. İletişim insanlar arasında ilişkinin kurulması ve gelişmesi süreci olarak ortaya çıkıyor. Hiç bir insan topluluğu oradaki insanlarla ilişki yaratılmadan ortak faaliyeti yürüte bilmez ve onların arasında karşılıklı anlama meydana gelmez. Etkili dinleme ve tepki verme becerileri önemli iletişim becerileridir. Bu iki becerini doğru kullanabilmek için bir taraf soru sorma, fikri farklı şekillerde ifade edebilmek, özet geçme becerilerini, diğer taraf ise iyi dinleme, hisleri tanımlama, mesajı anlayıp anlamadığını kontrol etme, geri bildirim verme becerilerini geliştirmelidir (Korkut, 1999).

İletişim becerileri dinleme, olaylara başkalarının açısından bakarak anlamayı, his etmeyi, konuşarak ya da yazarak karşısındakine mesaj gönderebilmeyi sağlamaktadır.

Ceyhan'a (2006) göre etkili iletişim için gereken beceriler: kendini tanımak, kendi duygularını doğru ifade etmek, karşıdakini dikkatli ve saygılı dinlemek, empati kurabilmek, samimi ve önyargısız olmak, eleştirilere karşı açık olmak, göz teması kurmak, ses düzeyini ayarlamak gibi nitelendirilebilir.

İletişimi sabit değil, her zaman çevrede yaşanan gelişmeleri yansıtan ve bu gelişmelerin farklı bir duruma dönüşmesini içeren bir süreç olarak değerlendirmek gerekir. İletişim süreci; diğer insanları ikna etmek, belirli konulardan haberdar etmek, bilgilendirmek, yönetmek, yönlendirmek, neşelendirmek gibi amaçları içerebilir. İletişim sürecinin başlaması kaynağın bir duygu, düşünce, görüş, bilgi, haber vs.yi maksat yönlü şekilde, hedef olarak tanımladığı birine ulaştırmak için çeşitli sembol, işaret, simgelerle kodlamasına dayanır. İletişim sürecinde; kaynak, mesaj kodlama, kanal, kod açma, alıcı ve geribildirim gibi, iletişim öğeleri denilen çeşitli unsurlar bulunmaktadır (Ergin, 2008; Kaya, 2010).

Kaynak: Kaynak mesajı gönderen yani iletişim sürecini başlatan kişidir. Kaynak, algılayarak, seçerek, düşünerek ve yorumlayarak hazırladığı anlamlı mesajları simgeler aracılığı ile gönderendir. Yani kaynak olmazsa iletişimin gönderilmesi mümkün

değildir. İletişim sürecini başlatırken kaynak iletmek istediği mesajı, kendi ve alıcının anlayabileceği şekilde kodlar. Kaynağın iletişim becerilerini (etkili konuşa bilme, dinleme, yazma ve beden dilini etkili kullanma) iyi kullanabilmesi, konu hakkındaki yeterli bilgi sahibi olması ve önceki deneyimleri kurulan iletişimin niteliğini belirler.

Kodlama: Kodlama bilgilerin, düşüncelerin ve duyguların alıcı tarafından anlaşılacak şekilde iletme uygun hazır bir mesaja dönüştürülmesidir. Kodlanma sinyaller, işaretler veya simgeler yardımıyla yapılır; her simge veya sinyal farklı bir bilgiyi ifade eder. Başka bir şekilde ifade edersek iletişim sisteminin işleyiş süreci, kaynağın merkezi sinir sisteminde oluşan düşünceleri (anımları) başkaları tarafından algılanabilir ve anlaşılabilir simgeler sistemlerine (kodlara) dönüştürmesi işlemine dayanmaktadır (Zıllıoğlu 2007).

Kod açma: İletinin iletilmek istendiği kişi ya da gruplardır. Kod açma kaynak tarafından gönderilen mesajların, alıcı tarafından anlamlandırılması ve bunlara sözlü, sözsüz tepkide bulunmasıdır. Kaynak tarafından gönderilen iletiler anlamsız işaretler ve sembollerden, anlamlı bir ifadeye dönüşür (Ergin, 2008; Kaya, 2010).

Alıcı: Gönderilen mesajı alan kişidir. Kaynağın iletişim kurmağa çalıştığı ya da davranışlarında değişiklikler yaratmağa çalıştığı kişidir. Alıcı kaynağın gönderdiği iletileri alan kişiler olarak da ifade edilebilir. Alıcı iletişim sürecinin en önemli öğelerinden biridir. Bu bir insan, grup, kitle ya da toplum olabilir. Alıcının mesajı çözmesi ve kaynağın iletmek istediği bilgiye yakın bir anlam vermesi başarılı bir iletişim olması demektir.

Kanal: Mesajın gönderildiği yoldur. Bir mesajın kaynaktan alıcıya ulaşmasını sağlayan vasıta. Başka bir şekilde dersek kanal, kaynağın oluşturduğu mesajın alıcıya ulaştırılmasında devreye giren öğedir. İletişim vasıtası olan kanal, mesaj iletiminde kullanılan araç gereç, yöntem ve teknikleri kapsamaktadır. Bu kanallar fiziksel (ses, hava vb.), teknik (telefon, telgraf) ya da sosyal (okul, TV) araç olabilirler.

İleti: Bir bireyin başka bir bireye ya da bir grup kişilere iletmek istediği fikir, düşünce ya da duygunun sözlü ya da sözsüz biçimidir. Kaynaktan alıcıya gönderilen uyarı ya da bir düşüncedir. Kaynağın üretmiş olduğu sözel, görsel, işitsel tüm iletiler yapı ve içerik olmak üzere iki kısımdan oluşmaktadır. İçerik anlamla, yapı ise simgeler ve kodlarla ilgilidir. İçerik, mesajın görünen yanı, yapı ise mesajın özüdür. Anlam

iletişimin anahtarıdır. Gelen iletilerindeki saklı anlamları anlamaya, bizimkinde ise seçtiğimiz dışında bir anlamın oluşmasına engel olmaya çalışırız. İçeriğin yapı kısmı simgeler, göstergeler, tensel, görsel-işitsel vb. kodlardan meydana gelmektedir. Simgeler, göstergeler ve kodlar insanların çok sık olarak kullandıkları aslında kestirme yollardır. Bu iki özellik birbirine ne kadar yakın olursa o derece doğru iletişim kurulmuş olur. Bilgiler insanlar tarafından belli bir mesafeden, his organları aracılığıyla aktarılabilir ve algılanabilir. İnsanda dil ve başka işaretler sistemi üzerinden bilgi alışverişi daha çok yer veriliyor (Zılhoğlu 2007).

2.3.2.İletişimi Etkileyen Faktörler

İletişim hayatımızın tüm aşamalarında önemli rol oynamaktadır. bireylerin birbirleriyle ilişkilerinin gücü, iletişim yeterliği ve iletişim kurmadaki başarısı ile doğrudan ilişkilidir. Fakat belirtmek gerekir ki, iletişim becerileri etkin olarak kullanılmadığında bazı sorunlar yaşanabilmektedir. Bu sorunlar; karşı tarafı dikkatli dinleyememe, bakış açıları veya dünya görüşüne göre algılayamama, sürekli konuşma, sözsüz iletişimi doğru ve yerinde kullanamama şeklinde nitelendirilmektedir. Bu becerilerin herhangi birinde ya da bazılarında sorun yaşanması durumunda ise iletişimin başarılı ve sağlıklı olmasını engellemekte ve kısıtlamaktadır.

İletişim sürecinin amaca uygun olarak başarılı ve etkili olabilmesi için gereken şartları aşağıdaki gibi sıralamıştır:

1. İletişimde olan tarafların bilgi paylaşımı için karşılıklı ilişki kurması,
- 2.İletinin kodlanmasında; bilgi paylaşımı, daha doğrusu, sorguya karşı fikir üretilmesi ve karşı tarafa aktarılması,
3. İletinin karşı tarafı belli bir işi yapma aktivitelerine yönlendirebilmesi,
4. Ortak faaliyetin düzenlenmesi sırasında yapılacak işlerin karşılıklı bağlantılı yapılması, beklenti ve kalıplarına ters düşülmemesi,
5. Sadece bilginin anlamının yeterli kavranması ve anlaşılması değil, tarafların birbirini (amaçlarını, heyecanlarını, durumlarını vb.) anlaması,
- 6.İletinin karşı taraf da duygusal izlenim yaratması, aynı zamanda bunun yardımcı ile kendi heyecan ve duygu durumunu değiştirmesi («duyguların paylaşımı»),
- 7.İletişimde iletilmesi zor konuları, hazırlayıcı iletişim süreci ile hedef alıcının bilgi ve algılama düzeyinin yükseltilerek aktarılması, iş, ilişkiler sisteminde kendi yerini idrak etmesi,

8. İletişimde alıcının durumunu, davranışlarını, hem de onun niyetini, düşüncesini, ihtiyaçlarını, aktifliğini ve s. değiştirmesi gerekmektedir.

İnsanların karşılıklı iletişiminde fikirler, düşünceler sözlü bir biçimde, duygularını ise sözsüz dil ile aktarılır. Farklı bir deyişle, kişilerarası iletişimde kelimeler konuşmanın içeriğini oluşturduğu için konuşma dili duyguları dile getirmede genellikle yetersiz kalır. Günlük hayattaki ilişkilerde sözel kodlardan ilave kullanılan simgesel kodlar yani sözsüz olanlar, anlamı yaratma ve paylaşmada sürekli kullanılırlar. Öyle ki beden diliyle verilen mesajlar, bireylerin birbirlerini anlamasında en temel araç niteliği taşır. Yapılan araştırmalar iletişimde beden dilinin, ses tonu (%38) ve sözcüklere (%7) göre %55 oranla önde olduğunu göstermektedir (Uluyağcı 2013).

Künüçen (2007) yaptığı çalışmada etkili iletişimi, bir iletişim sürecinde karşı tarafa iletmek istediğimiz mesajı düşündüğümüz şekilde iletmek ve beklediğimiz tepkiyi o kişide uyandırmış olmak şeklinde yorumlamıştır.

2.3.3. İletişimin Önemi

Kişi çevresiyle iletişim kurmadan kendisinin anlaşılmasını bekleyemez. İletişim sürecinde insanlar arasında fikir, bilgi, görüş, tecrübe ve duygu paylaşımı olur, birbirlerinin güven ve inancını etkileyecek farklı tip verileri esasen başkalarıyla iletişim sürecinde elde ediyor, kendi bilgi ve düşüncelerini başkalarına aktarırlar. Belli ki, iletişim yaşam ihtiyaçlarından doğur ve neredeyse insanın sosyal hayatının akışını takip ediyor. İletişim halinde olmak, insanları toplumsallaştırır. İletişim kültürün yaranmasını ve her zaman varoluşunu etkileyen en önemli faktördür.

Kişilerarası etkileşimin temeli olan iletişimin her bireyin yaşamında, toplumla oluşturduğu ilişkilerinde, bireylerin birbirlerini anlamasında, ilişkilerini düzenlemesinde önemli bir rolü vardır. Etkili iletişim kurabilmek hedef alındığında uygulanabilecek yöntemler iletişimin kişisel ve çevresel engellerine karşı durmak, onları aşabilmek, empatik, etkin ve ikna iletişimi kurmak şeklinde nitelendirilebilir. Her kişinin eğitim süresi boyunca ve meslek hayatında kendini ifade edebilmek, anlatabilmek, karşısındakini anlayabilmek etkili iletişim kurmada çok önemli rol oynamaktadır. Birey çatışmaları önleyebilmek ya da yönetebilmek, çıkan problemleri çözebilmek, kısacası kendisiyle ve sosyal çevresi ile anlaşabilmesi için iletişim becerilerini doğru kullanabilmelidir. Etkili iletişim becerisi eğitimde önemli yer tutmaktadır (Uzuntaş, 2011). Aynı zamanda eğer bir konu, bir olay ya da bir şey hakkında iletilmesi gereken mesaj

bulunuyorsa bu mesajın da kodlanıp sesli ya da yazılı bir biçimde alıcıya aktarılmasının önemli olduğu düşünülmektedir. Konuşanın ve dinleyenin aynı dile hâkim olması iletişimin etkili olması için yeterli değildir. Bireyler aynı dile sahip olsalar da farklı sebeplerden dolayı birbirlerini anlayamaya ve anlaşılamaya bilirler. Sıkıntı sadece dili bilip aynı dilde konuşmakta yatmamaktadır. Bunun için bireyin iletişim becerilerinin yeterli kullanılması gerekir. Bu yabancı dil öğrenenler için de geçerlidir. Yabancı dili öğrenmeye çalışan uluslararası öğrenciler kelimelerin anlamını bilmenin ve çözümlenmenin, düzgün cümleler kurabilmenin, anlaşabilmenin bu dili öğrenmekte yeterli olmayacağını göz önünde bulundurmaları gerekmektedir. Yabancı dilde anlaşabilmenin önemli unsurlarından biri kültürler arası etkili iletişim becerisinin olmasıdır. Etkili iletişim becerisine sahip bireyin kültürlerarası farkındalık kazanması gerekir, çünkü insanların hareket ve konuşma biçimleri ile bunların anlamları kişiye özgü olabileceği gibi aynı zamanda da kültüre de özgüdür. Kumcağız'a (2011) göre iletişimde başarılı olan öğrenciler genellikle kendisine güvenen, saygılı, işbirliği ve paylaşmaya istekli, kendisinin ve başkalarının sorunlarına anlayan, çözüm yolları arayan kişilerdir. Bu sebeple de, iletişim bir yetenek değil, öğrenilen, kazanılan bir beceridir. Etkili iletişim kurmanın bir dizi teknik tarafları olduğu için yaşamsal bir ehemmiyete sahiptir. İletişim tekniği kişisel kavram, kişisel güven ve kişilikle yakından ilişkilidir. Kurulan iletişimde söylenen söz kadar nasıl söylenildiği de önemli bir yer tutmaktadır (Keçeci ve Taşocak, 2009). Ceyhan (2006), üniversite öğrencileri ile yaptığı bir çalışmada iletişim becerisi ile uyum arasında ilişkiyi araştırmıştır. Çalışmada iletişim becerisi düzeyini yüksek olarak algılayan öğrencilerin, kişisel, sosyal ve genel uyum ölçümlerinin her üçünden de anlamlı olarak daha yüksek puanlar aldıkları görülmüştür.

İletişim her yerde ve her zaman vardır. İnsanların bakış açısı, ilgi alanları ve hedefleri ne olursa olsun, etkili iletişim kurma becerisi hayatlarını iyileştirir ve kolaylaştırır. Küçük (2012) görüşme teknikleri üzerine yaptığı bir çalışmada iletişim çalışmanın aşağıdaki faydaları sağlayabileceğini bildirmiştir.

1. İletişim becerilerini öğrenmek doğru kullanmak iletişim kuran bireylerin hayata, iş dünyasına bakışını acısını geliştirir. İnsanın başkalarıyla iletişim halinde olması kendini tanımasında ve olgunlaşmasında büyük rol oynar. İnsanların kendilerine

ilişkin algıları, yaptıklarının farkına varmaları, kendi yeteneklerine inancı vb. iletişim sürecinde paylaşılan bilgi, duygu, düşünce ile gelişir ve olgunlaşır.

2. İletişim insanların bir birlerine bakışını iyileştirir: İletişim tekniklerini geliştirerek diğer insanlar üzerinde olumlu etki yaratan davranışların nasıl kontrol edilebileceğini öğrenir ve bu olumlu izlenimleri sürdürerek hedeflere ulaştırır. Genellikle insanlar zaten iyi iletişim kuran insanlarla iletişim kurmaktan hoşlanırlar.

3. İletişim alanı insanların birbirleriyle nasıl ilişki kurduklarını ve duruma göre iletişim yöntemlerinin ne olacağı hakkındaki bilgileri öğrenmemizi sağlar. Kişisel ve sosyal ilişkiler iletişim sürecinde oluşur ve uygulanır.

4. İletişimin yardımıyla önemli yaşam becerilerini öğrenebiliriz: Bu becerilere eleştirel düşünme, sorun çözme, karar verme, çatışmaları çözme, medya okuryazarlığı, konuşma becerileri gibi birçok beceri örnek olarak verilebilir.

5. İletişim çalışmak insanların iş hayatında başarılı olmasına yardımcı olur: İş adamları iletişim becerilerinin iş yaşamında çok önemli olduğunu savunmaktalar.. Hatta isim yapmış okullardaki başarılı öğrencileri almağa çalışan şirketlerin adaylarda aradığı özellikler onların alanlarında sahip oldukları bilgileri değil, onların sahip oldukları iletişim becerileridir. Yöneticilerin üniversite öğrencilerinde aradıkları en önemli beceri sözlü ve yazılı iletişimle ilgilidir.

6. İletişim gittikçe gelişen dünyaya uyum sağlamaya yardımcı olur: Temel iletişim kavramları konusunda bir kavrayış geliştirmek ve bu kavramların günlük etkileşimlerde nasıl uygulandığını öğrenmek dile ve kültüre bağlı engelleri aşmaya ve dünyanın her yerinde iletişim konusunda donanımlı olmaya yardımcı olur.

İletişimin önemi: İletişim sürecinde elde edilen bilgileri biriktirir, deneyimleri geliştirir, pratik beceriler edinir ve bunlardan yararlanarak tutum ve inançlar şekillenir. İletişim yoluyla insan sevmeyi, ilişkileri başlatmayı ve sonlandırmayı, kendini anlamayı, başkalarını anlamayı öğrenmektedir.

2.3.4. İletişim Envanteri.

İnsanın her davranışı; konuşması, susması, dinlemesi, duruşu ve oturma biçimi, kendini nasıl ifade etmesi çevresine iletmiş mesajdır. İletişim kurmakta amaç, anlaşılabilir mesajların gönderilmesi ve bu mesajların karşı tarafın tutum ve davranışlarında değişiklik yapmasıdır. İletişim becerileri envanterinin uygulanması bireylerin iletişim becerilerine ne derecede sahip olduklarının anlaşılması, sahip

oldukları becerilerin daha da geliştirilmesi açısından oldukça önemlidir. Her toplumda iletişim becerileri yetersiz olan bireylere rastlanmaktadır. Bazı insanların aşırı derecede çekingen, bazıları ise aşırı derecede saldırgan karaktere sahip olabilirler. İnsanların aşırı derecede çekingen ve saldırgan olmalarının temelinde, nerede nasıl bir iletişim kuracaklarını bilememelerinin ve iletişim becerilerinin yetersiz kaldığının yattığı söylenebilmektedir. Karşılaşılan kişilerarası ve kişisel sorunların bir kısmı bireylerin duygularını anlatmada, iletmede başarısız olmalarından kaynaklanmaktadır. Bu durum bireyler arasında “iletişim yoksunluğu” veya “iletişim kopukluğu” meydana getirmektedir.

Balcı ve Ersanlı (1998) iletişim ve iletişim becerileri üzerine yaptıkları çalışmada sağlıklı İletişimde bulunabilmek için kişilerin davranışsal ve duygusal tepkilerinin, düşünce ve inanç biçimlerinin ve olaylarla İlgili geliştirmiş oldukları bakış açılarının önemli olduğunu belirtmişler. Gerçekçi iletişimde, bir olayla ilgili mesajın tam olarak amacına ulaşabilmesi için kişinin paylaşılan olaya ilişkin tüm açılardan bir bakış açısı geliştirmesi gerektiğine inanılır.

Balcı ve Ersanlı çalışmalarında iletişimin: Zihinsel öge, Duygusal öge, Davranışsal öge olmak üzere üç oluşturucu ögesi olduğunu söylemişler. İnceoğlu’na (2010) göre bireyin bir konu hakkında bildiklerini zihinsel öge, ona nasıl bir duyguyla yaklaşacağını (olumlu, olumsuz, nötr) duygusal öge ve ona karşı nasıl bir tavır ortaya koyacağını davranışsal öge belirler.

İnceoğlu (2010) zihinsel, duygusal ve davranışsal öğeler arasında bir iç uyum ve örgütlenme olmadığı sürece iletişimde tutumun oluşmasının mümkün olmadığını saptamıştır. Tutum, algı ve iletişim üzerine yaptığı çalışmada iletişimde tutumların oluşturucu öğeleri olan duygusal, zihinsel ve davranışsal öğeleri ayrıntılı bir şekilde incelemiştir. Duygusal öğede çevre ve toplumla ilgili bilgi, algı, duyum ve tecrübelerin sınıflandırılması ile beraber, bu sınıflandırmaların olumlu, olumsuz olaylarla, arzu edilen ya da edilmeyen hedeflerle ilişkilendirilmesi de söz konusudur. Zihinsel öge (deneyim ve bilgi birikimi) duygusal ögenin gelişmesinde önemli bir rol oynar. Bireyin belli bir duruma karşı olumlu ya da olumsuz duygular içinde olması önceki deneyimlerine bağlıdır. Eğer herhangi bir uyarıcıya karşı alıcıda olumlu ya da olumsuz duygular oluşmuşsa, bu demektir ki, alıcının bu uyarıcılarla daha önce bir ilişkisi olmuş ve o ilişki, dolayısıyla da deneyimler sonucunda bunları kabullenmiş ya da

reddetmiştir. İnceoğlu (2010) aynı çalışmasında duygusal öge ile davranışsal öge arasında da yakın bir ilişki olduğunu bildirmiştir. Ama burada davranışsal öge genellikle duygusal ögenin sonucu biçiminde yansır. Yani sonuçta ortaya çıkan davranış bir bakıma duygusal ögenin somutluk kazanmasıdır.

Tutumun konusuyla ilgili her tür bilgi, deneyim, inanç ve düşünceyi içeren zihinsel öge tutumun önemli bir kesitini oluşturmaktadır. Zihinsel öge bireyin düşünsel işleyiş süreciyle bağlantılı olup, düşünsel ya da zihinsel işleyişin sistemleştirilmesi ve sınıflandırılmasıyla ilgili bir ögedir. İletişim yoluyla alınan bilgilerin değişmesi, yenilenmesi durumunda tutum da değişecektir. Zihinsel öge gelişmiş insanlar olaylar arasında hızlı ve mantıklı bağlantı kurarlar.

İnceoğlu (2010) 'Tutum, algı, iletişim' isimli çalışmasında davranışsal ögenin, bireyin belli bir uyarıcı grubundaki tutum konusuna karşı davranış eğilimini yansıttığını tanımlamıştır. Nesne üzerinden gidecek olursak: nesneye yönelik davranışlarımızdır. Bireyin tutumu olumlu ise o nesneye olumlu davranıp onu destekler, olumsuzsa uzaklaşır, eleştire ve nesneye zarar verme gibi davranışlar ortaya çıkacaktır ona yakınlık gösterecektir. Davranışsal ögeden söz ederken önce iki tür davranışı birbirinden ayırmak gerekir: Duygusal davranış ve kuralsal (normatif) davranış. Duygusal davranış, tutum konusunun hoşça giden ya da gitmeyen bir durumla ilişkilendirilmesi sonucu ortaya çıkar. Duygusal davranışın negatif ya da pozitif olmakla iki boyut vardır. Normatif davranış doğru davranışın ne olduğu konusundaki inançlara dayanan davranıştır. Yani kuralsal ya da normatif davranışta daha çok akla ve mantığa dayalı öngörüler ve yargılar yer alır. Rasyonel değerlendirmelerin ardından kuralsal davranış temelli tutumlar oluşturulur.

Bilişsel-duygusal-davranışsal - bu üç tutum ögesi karşılıklı etkileşim içindedir ve birinde ortaya çıkan bir değişiklik, diğer ögelerle zincirleme bir değişime neden olur. Yani, bireyin bir konuya karşı olumlu-olumsuz tavrı değiştiğinde, ona karşı tutumunun zihinsel, duygusal ve davranışsal ögesi de yeniden düzenlenir (İnceoğlu, 2010).

İletini algılamış bir bireyin amacı, kendi doğrusunu toplumdaki kişilere zorla kabul ettirmek değil, farklılıkları yakalamaktır. Doğru eğitim yöntemleriyle insanlara iletişim kurdukları zaman yaptıkları hatalar gösterilirse ve doğru iletişimi nasıl kurmaları gerektiği aktarılır ve kavratılırsa iletişim çatışmalarına girme olasılıkları azaltılabilir (Dökmen, 2008).

Anlaşıyor ki diğer beceriler gibi, iletişim becerisi de sonradan kazanılıp geliştirilen bir beceridir. O halde, bireye böyle bir beceriyi kazandırabilmek için, öncelikle onun sahip olduğu beceri düzeyinin belirlenmesi gerekmektedir. Bu nedenle, bir iletişim becerileri envanteri geliştirilmesi amaçlanmıştır.

Dökmen (2008) envanterin bu haliyle bireylerin iletişim beceri düzeylerini bilişsel, duygusal ve davranışsal olmak üzere üç alt boyutta veri toplanabilecek geçerliliğe ve güvenilirliğe sahip olduğunu söylemektedir.

2.4. Yabancı uyruklu öğrenciler ve sıklıkla yaşadıkları sorunlar

Küreselleşmenin etkisiyle eğitimde büyük değişimler görülmektedir. 21. yüzyılda yükseköğretim ülke sınırlarını tanımamaktadır. Küreselleşmenin eğitim üzerindeki en önemli etkisi, eğitime ve bilgi paylaşımına olan ihtiyacın artmış olmasıdır. Eğitim sürecindeki değişimin önemli bir yönünü yabancı uyruklu öğrenci oluşturmaktadır (Kıroğlu, Kesten ve Elma, 2010). İnsanların eğitim için başka ülkeleri tercih etmelerinin nedeni, temelde daha iyi bir üniversitede eğitim alma isteği, küresel iş piyasasının talep ettiği niteliklerle üniversiteden mezun olma arzudur.

Uluslararası öğrenciler öğrenim gördükleri süreçte üniversitenin yeni akademik ve sosyal ortamına uyum gösterme, akademik beklenti ve talepleri karşılama, edindiği sosyal özgürlükler içinde bağımsız olmayı başarma, arkadaş ve karşı cinsle olan ilişkilerini sorgulama ve mesleki olanakları araştırma gibi birçok konuyla baş etmek durumundadırlar (Musaoğlu, 2016). Üniversite yaşamı öğrenciler için hoş, eğlenceli ve keyifli olmakla beraber, onların birçok problemle de karşılaştıkları bir dönemdir. Üniversite öğrencileri birçok alanda stres yaşamaktadırlar. Yükseköğrenim için ailelerinden uzakta farklı bir ülkeye gelen öğrencilerde, yeni bir kültürün üyesi olma, yeni dil öğrenme, bir meslek sahibi ve gelecekle ilgili planlamaları gerçekleştirmek için yeni bir eğitim sistemine alışma, yeni bir ülke ve yabancı bir çevreye uyum sağlama gibi değişik sorunlar yaşanabilmektedir (Traş ve Güngör, 2011).

Yabancı öğrencilerin kültürel, yaşamsal, ekonomik, eğitsel, psikolojik olmak üzere farklı boyutlarda problemlerle karşılaşmış oldukları görülmektedir.

Dil öğrenme ve etkili iletişim kura bilme, ekonomik sorunlar, yeni yaşam koşullarına ve sosyo-kültürel ortama uyum sağlama bilme Türkiye'ye yükseköğrenim için gelen uluslararası öğrencilerin karşılaştıkları önemli problemlerdir.

Ekonomik yetersizliklerin öğrencilerin hayatını birçok açıdan olumsuz bir şekilde etkilemektedir. Ekonomik durumlarının iyi olmaması barınma, yeme-içme, ulaşım gibi temel ihtiyaçlarını gidermekte sorunlar ortaya çıkarmaktadır. Maddiyatın tüm yaşamı etkilemesinden dolayı bu durum öğrencilerin derslerine de yansımaktadır. Derslere ve sosyal faaliyetlere katılmadıkları için akademik başarıları ve sosyokültürel uyumları olumsuz etkilenmektedir (Özoğlu ve Gür 2012).

Uluslararası öğrencilerin karşılaştıkları en önemli sorunlardan biri dil yetersizliğidir. Sosyal hayatta iletişim kurmakta zorlanan öğrencilerin yanlış anlaşılmasına ya da başkalarının kendilerini yanlış anlamasına sebep olduğu görülmektedir.

Musaoğlu (2016) üniversitede okuyan öğrencilerle yapmış olduğu mülakat sonuçlarına göre öğrencilerin yaşadıkları en büyük problemin Türkçe bilmemek olduğu, öğrencilerin sıkıntı yaşadıklarında bu sıkıntılarını en çok kendi ülkelerinden olan arkadaşları veya aileleri ile çözmeye çalıştıkları ve yeni gelecek öğrencilere verecekleri ilk tavsiyenin Türkçe öğrenerek Türkiye'ye gelmek olduğunu ortaya koymuştur.

Uyum ve iletişim sorunlarının çözümü için, öğrenciler Türkiye'ye gelmeden önce ve geldikten sonra, konuşma ve yazma becerilerini geliştirebilecekleri ortamların oluşturulmasının ve gereken rehberlik ve oryantasyon programlarının sunulmasının gerekli olduğu görülmektedir (Çöllü ve Öztürk 2009).

2.4. Sağlık Bölümünde Eğitim Alan Öğrencilerde İletişim Becerilerinin Önemi

İletişim becerisi gelişmiş kişilerin yaşantılarında karşılaştıkları problemleri daha kolay çözdükleri, doyurucu ilişkiler geliştirmekte daha etkili oldukları ve iş hayatlarında daha başarılı oldukları görülmektedir (Deniz, 2003). Etkili iletişim becerilerinin, tüm bireyler arası ilişkisinde ve tüm meslek ilişkilerinde kolaylaştırıcı olabildiği ifade edilmektedir. Meslek sahiplerinin başarılarının da onların iletişim becerilerine bağlı olarak geliştiği görülmektedir (Kumcağız ve ark., 2011).

Sağlıkta ve hastalıkta iletişim; insan deneyimlerinin en hayati boyutunu oluşturmaktadır. Bulduklu ve Koçak,(2010) çalışmalarında hiç bir insani olgunun hastalık ve sağlık kadar temel nitelikte olmadığını ve hiçbir olgunun bizim iç dünyamızdaki isteklerimizi, arzularımızı bu denli etkilemediğini belirtmişler. İnsanın

vücudu, zihni ve içinde yaşadığı toplum arasında kurulan ilişki, bu ilişkileri harekete geçirecek niteliktedir. Sağlık iletişimi de bu ilişkinin kurulmasında anahtar bir rol oynamaktadır. Sağlık profesyonelleri ve hastalar arasındaki etkileşimin önemli bir özelliği etik olmasıdır.

İnsanlar arasındaki her türlü bilgi, duygu ve düşünce alışverişi olarak tanımlanan iletişim yaşamı kolaylaştırmakta ve anlamlandırmaktadır. İletişim hem birey hem de toplum için önemlidir (Işık, 2012).

Sağlık hizmetinin etkili bir şekilde verilebilmesi hizmet veren sağlık ekibi üyelerinin iletişim becerilerini iyi kullanabilmeleri ile orantılıdır. Bu nedenle son yıllarda sağlık çalışanlarının iletişim becerileriyle ilgili birçok çalışmalar yapılmaktadır. Bu çalışmalar, sağlık hizmetlerinde kalitenin yükseltilmesi açısından sağlık çalışanlarının hastaların beklentilerini karşılayacak şekilde iletişim kurmalarının, kişilik haklarına saygılı davranmalarının ve güvenilir olmalarının önem taşıdığını göstermektedir. İletişimdeki eksiklikler tabii ki hasta memnuniyetini, hastanın tedaviye uyum sağlamasını ve sağlık harcamalarını olumsuz yönde etkilemektedir. Sağlıkçılar insan ilişkilerinin son derece önemli olduğu bir mesleği icra ediyorlar. Bu durumda sağlık çalışanları duygularını tanıyan, yönete bilen, kendini motive eden aynı zamanda ortamdaki sorunlarla en iyi şekilde mücadele edebilen kişiler olmalıdırlar (Elkin ve ark., 2016).

Sağlık iletişimi konusunun halk sağlığı açısından bugün kazandığı anlam yenidir. Halk sağlığında biyo-psiko-sosyal yaklaşımdan sağlığın desteklenmesi/güçlendirilmesi yaklaşımına geçişin bir sonucudur. Biyo-Psiko-Sosyal Sağlık Yaklaşımı Dünya Sağlık Örgütü'nün 1947'de resmen benimsediği biyo-psiko-sosyal yaklaşıma göre sağlık "sadece hastalık veya sakatlığın olmaması değil, fiziksel ruhsal ve sosyal tam iyilik halidir". Bu, bir yanıyla sağlık algılamasını koruyarak içine alan, ancak sağlığın bununla sınırlı olmayacağını belirttikten sonra kavramı genişleten bir tanımdır. İyilik hali, kişinin rahatsızlığının olmayışıdır. Sosyal iyilik halinin sağlığın bir bileşeni olarak ilan edilmesi, tıbbın yeri tartışılmamak kaydıyla diğer disiplinlerin de sağlıkla ilişkilendirilmesini getirmektedir. Böylece bireyi etkileyen sosyal şartların olumlu hale gelmesi ya da sosyal yapının iyileştirilmesi sağlıkla ilgili bir konu haline gelmektedir. Erbaydar'da (2003) söylediği gibi bu tanımın, yarım yüzyıl geçtikten sonra da hala

etkinliğini sürdürüyor oluşunda farklı sağlık boyutlarını ve disiplinleri bir araya getirişindeki herkesi memnun eden kıvraklığın önemli rolü olduğu açıktır.

Bu tanımın Dünya Sağlık Örgütü tarafından 1986 yılında Ottawa’da yapılan toplantıda sunulmuş ve sağlığın desteklenmesi, geliştirilmesi yönünde etkili olduğu belirtilmiştir. Okay (2009) araştırmasında Ottawa Şartı’nın temelinde yer alan insanların sağlık potansiyellerinin yapısal ve politik inisiyatifler ve kişisel destekleme aracılığıyla nasıl ve hangi şartlarla geliştirilebileceği sorusu ise iki çeşit önerinin ortaya çıkmasına yol açmış olduğunu söylüyor. Bunlardan birincisi hastalık riskleriyle başa çıkmak konusunda bireysel şartların güçlendirilmesi ve kişisel sağlığın iyileştirilmesi; ikincisi ise insanların sağlığı için iyi koşullar yaratmak amacıyla sosyal ve doğal çevrenin sağlığa uygun bir şekilde oluşturulması olarak belirtilmiştir. Bu maddelerden birincisinde sağlık iletişiminin büyük ölçüde devreye girdiği ifade edilir. Sağlık çalışanı ve hasta ilişkilerinde temel, bir tarafın diğerine bakım veriyor olmasıdır.

Yılmaz’a (2011) göre sağlık iletişiminin amacı, kişilerin hastalık ve sağlık hakkında bilgi sahibi olmasını sağlamak, genel sağlık düzeyini arttırmak, hastayı tedavi süreci hakkında karar verici olarak bilgilendirmek doğrultusunda hareket etmesidir.

Sağlık iletişimi yalnızca bilimsel veri ve hastalıklar tarafından yönlendirilen bir disiplin değildir. Sağlık iletişimi aynı zamanda iletişim, sosyoloji, psikoloji, antropoloji, ekonomi, işletme vb. alanlarla iç içe gelişen süreçtir (Çınarlı, 2008). Hasta ve hasta yakınlarının sağlığının korunması, sağlığı ile ilgili doğru bilgi verilmesi, gelişmeleri güvenilir bir kaynaktan almasının onlarla kurulacak olan “sağlıklı iletişimin” etkili olacağı söylenebilmektedir. Sağlık işçileri ve hasta ilişkilerinin her iki taraf için de etkili olmasının sağlanması iletişimin psikolojik yönlerinin incelenmesini gerektirir. Etkili bir sağlık iletişimi sürecinde çalışanlar tarafından anlaşılır sağlık mesajlarının hazırlanmasının, bireyin yaş, cinsiyetinin ve konuya aşinalığının dikkate alınması, bireye sağlık ile ilgili mesajın verilmesinde belirli amacın olması ve onlara bu mesajın nasıl etkili iletişim yollarıyla ulaştırılabileceğinin de belirlenmesinin önem taşıdığı görülmektedir. Sağlık kurumlarında hastalara etkili yardım edebilmek için bakım verilen kişilere ulaşılması, ona değer verilmesi, anlamaya çalışılması, onunla ilgilenilmesi, ona güvenilmesi ve onun güvenini kazanılması gerekmektedir (Thomas ve ark., 2007). Hemşirenin bakım verdiği bireye ulaşmasını sağlayan araç iletişim bilgi ve becerisidir. İletişimin etkili olması tedavi gören kişilerin kendilerini anlaşılmış

hissetmeleridir. Hemşirelik bir yardım mesleğidir. İletişim ise hemşirelik bakımının dolayısıyla yardım edici ilişkinin en temel ögesidir. Hemşireler hastalara empatik bir tutumla yaklaştıklarında onların gereksinimlerini ve problemlerini daha doğru saptayabilir ve olumlu sonuçlar elde edebilir. Hemşire ve hasta ilişkisinin etkili olması için durumun psikolojik yönlerini de dikkate almak gerekir. Bazı insanlar fiziksel nedenlerden bazıları ise psikolojik nedenlerden hasta olurlar. Sonuç olarak sağlıkçının görevi hastada oluşan travmatik etken ve olayları ortadan kaldırmaktır. Hastanın çok farklı sebeplerden teselliye, desteklenmeye, danışmanlığa, öneriye, kendi endişelerini paylaşmağa ihtiyacı olabilir. Hemşire ve hasta arasında kurulan ilişkide hastanın hastalık derecesi iletişimi önemli derecede etkilemektedir. Hemşireler bakım prosedürlerini teknik ve yeterli yerine getirerek ve hastalarla etkili iletişim kurarak depresif, fiziksel, psikolojik korkularını yenmelerine yardım etmektedir. İletişim, hemşirelik mesleğinde sistemde bozulan dengeyi sağlamak amacıyla kullanılan tüm süreçlerin temelidir. Hemşireler sorunları tanımlamada, stresle baş etmede, sorun çözmede ve sağlık eğitiminde iletişim tekniklerini kullanır. İletişim becerileri profesyonellik için önemli bir olgudur (Parlayan 2016).

3. MATERYAL VE METOD

3.1.Araştırmanın Şekli

Bu araştırma ilişki arayan tanımlayıcı araştırma ilkelerine uygun olarak yapılmıştır.

3.2.Araştırmanın Yapıldığı Yer ve Zaman

Bu araştırma, Samsun Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sağlık bölümlerinde yüksek öğrenim gören uluslararası öğrenciler ile Eylül 2016-Ocak 2017 tarihleri arasında yapılmıştır.

3.3.Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

3.3.1. Araştırmanın Evreni

Araştırmanın evrenini, Samsun Ondokuz Mayıs Üniversitesi Tıp Fakültesi, Diş Hekimliği Fakültesi, Veteriner Fakültesi, Yaşar Doğu Spor Bilimleri Fakültesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulunda eğitim alan 243 uluslararası öğrenci oluşturmaktadır. Evrenin tamamı araştırma kapsamına alınması hedeflenmiştir.

3.3.2. Araştırmanın Örneklemi

Araştırmanın yapıldığı tarihlerde Samsun Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sağlık bölümlerinde eğitim alan uluslararası öğrencilerden 20'i araştırmaya katılmayı kabul etmediği, üç kişi raporlu olduğu ve iki anket de geçersiz olduğu için araştırma 218 öğrenci ile tamamlanmıştır.

3.4.Araştırmanın Değişkenleri

3.4.1. Bağımlı Değişkenler

Samsun Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sağlık bölümlerinde öğrenim gören uluslararası öğrencilerin iletişim becerileri ve sıklıkla yaşadıkları sorunlar bağımlı değişken olarak ele alınmıştır.

3.4.2. Bağımsız Değişkenler

Yaş, cinsiyet, medeni durum, eğitim durumu, dönem, gelir durumu, sürekli ikamet ettiği yer, burs alma durumu, yeterlilik durumu, eğitimsizden memnun olma

durumu, Türkçe bilgisi, Türkiye de eğitim alma tercihi, iki ülke arasında önemli farklar, gelenek ve göreneklere uyum sağlama, toplumsal çevreyi benimsemek, sağlık sorunları, sosyal yaşamla ilgili güçlükler bağımsız değişken olarak ele alınmıştır.

3.5.Verilerin Toplanması

Araştırmanın verileri “Kişisel Bilgi Formu”, “İletişim Becerileri Envanteri” kullanılarak Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sağlık bölümlerinde yüksek öğrenim gören, çalışmaya katılmayı ve anket formlarını doldurmayı kabul eden uluslararası öğrencilerle Eylül 2016–Ocak 2017 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Uluslararası öğrencilere araştırmanın amacı ve yöntemi hakkında bilgi verilerek anket formlarının doldurulması sağlanmıştır. Formlarla ilgili ön uygulama yapılmış olup, soru formunda düzeltmeye gerek duymadan tüm gruba uygulanmıştır. Soru formunun doldurulma süresi yaklaşık olarak 10-15 dakika olmuştur. Anket formlarının dağıtılması, doldurulması ve toplanması ortalama 1 ay sürmüştür.

3.5.1.Kişisel Bilgi Formu (Ek-1)

Araştırmada verilerinin toplanmasında, 37 sorudan oluşan öğrencilerin sosyodemografik özelliklerini belirlemek amacıyla kişisel bilgi formu kullanılmıştır. İlk 8 soru sosyodemografik özellikleri (yaş, cinsiyet, geldikleri ülke, medeni durum, anne-baba eğitim durumu, ülkede bulunma süresi), 8-15 arası sorular maddi durumları hakkındaki bilgileri (aile gelir durumu, burs alma durumu, yaşam koşulları), 15-22 arası sorular eğitimden memnun olma durumları (eğitimden memnun olma durumu, başarı durumu, eğitimde zorlandıkları konular, Türkiye’yi tercih sebepleri), 23-37 arası soruları sosyo-kültürel problemlerle ilgili soruları (arkadaşlık ilişkileri, yeni kültüre alışma, sosyal yaşam) kapsamaktadır.

Öğrencilerin sosyodemografik özelliklerini belirlemek amacıyla kullanılan anket formu bölümünde: cinsiyet, yaş, medeni duruma, aile eğitim durumuna, Türkiye’de bulunma süresine, geldiği devlete, döneme, yükseköğretim programına, yeterlilik durumuna, burs alma durumuna, ikamet ettiği yere, eğitimden memnun olma durumuna, ders başarı durumuna, eğitimde zorlandıkları konuya, Türkçe bilgisine, ülkeler arası kültürel, sosyal, ekonomik farklılıklara ilişkin sorular yer almaktadır.

3.5.2. İletişim Becerileri Envanteri (Ek-2) (İBE)

Öğrencilerin iletişim becerileri düzeylerini değerlendirmek amacıyla 45 sorudan oluşan, ‘İletişim Becerileri Envanteri’ ölçeği uygulanmıştır. Bu envanter öğrencilerin iletişim becerileri düzeylerini değerlendirmek amacıyla Ersanlı ve Balcı (1996) tarafından geliştirilmiş 5 li likert tipi bir envanteredir.

Ersan ve Balcı tarafından geliştirilmiş ‘İletişim Becerileri Envanteri’ ölçeği bölümünde; insanlarla iletişim kurarken nasıl davrandıklarını, neler düşündüklerini ve neler hissettiklerini anlatan ifadeler bulunmaktadır. Ölçek üç alt boyuttan oluşturulmuştur. Her bir boyutu ölçen 15 madde vardır. Maddeler “her zaman (5), genellikle (4), bazen (3), nadiren (2), hiçbir zaman (1) olarak yanıtlanmaktadır. Ölçeğin genelinden alınabilecek en yüksek puan 225, en düşük puan ise 45’tir. Ölçeğin her bir alt boyutundan alınabilecek en yüksek puan 75, en düşük puan ise 15’tir. Hangi alt ölçekteki puan büyük ise, bireyin iletişim becerisi açısından o alt boyutta daha iyi olduğu söylenebilir. Zihinsel alt boyutu yüksek olanlar, “empatik iletişimi”, davranışsal alt boyutu yüksek olanlar, “konuşma ve dinleme becerilerini”, duygusal alt boyutu yüksek olanlar ise “iletişim sırasında duygularını iletme becerilerini” daha etkin kullanmaktadırlar. Ölçeğin tamamında puanların yüksekliği, o bireyin iletişim beceri düzeyinin yüksek olduğunu gösterir bir kesme puanı yoktur. İletişim becerileri ölçeğindeki alt boyutlar madde içeriklerine göre; zihinsel, duygusal ve davranışsal olarak adlandırılmıştır. Ölçeğin bu araştırmadaki Cronbach alpha katsayısı 72’dir (Ersan ve Balcı, 1998).

3.6. Verilerin Değerlendirilmesi

Araştırmadan elde edilen verilerin değerlendirilmesinde SPSS 20,0 (Statistical Package for Social Sciences) istatistik paket programı kullanılmıştır. Araştırma verileri değerlendirilirken tanımlayıcı istatistikler, frekans ve yüzde (%) olarak ifade edilmiştir. İki bağımsız grup karşılaştırmalarında t-testi, çapraz tablolarda ise Pearson ki-kare testi uygulanmıştır. Korelasyon analizinde Pearson çarpım momentleri korelasyonu, çoklu karşılaştırmalarda Anova, farklı grupları belirlemede Scheffe testi kullanılmıştır. Gruplar arası ilişkinin istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığına p değerlerine göre karar verilmiş ve istatistiksel anlamlılık düzeyi $p < 0,05$ olarak kabul edilmiştir.

3.7. Araştırmanın Etik Yönu

Araştırma öncesi Ondokuz Mayıs Üniversitesi Tıp Fakültesi Etik Kurulundan B.30.2.ODM.0.20.08/2064 numaralı etik onay (Ek-3) ve araştırmanın yapılacağı Samsun Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sağlık Bölümlerinde öğrenim gören uluslar arası öğrencilerle çalışma yapılabilmesi için yazılı izin (Ek-4) alınmıştır.

3.8. Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırmanın sınırlılıkları; Samsun OMÜ Tıp fakültesi, Diş Hekimliği Fakültesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Veteriner Fakültesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu ve Yaşar Doğu Spor Bilimleri Fakültesinde öğrenim gören uluslar arası öğrencilerdir.

4. BULGULAR

Bu alışma, Samsun OMÜ Sağlık bölümlerinde eğitim alan ve çalışmaya katılmayı kabul eden toplam 218 uluslararası öğrenciler ile yapılmıştır. Çalışma sonucunda elde edilen veriler bu bölümde verilmiştir.

Araştırmanın bulgular bölümünün ilk aşamasında araştırmaya katılan uluslararası öğrencilerin sosyodemografik özelliklerine ilişkin bulgular verilmiştir.

Tablo 1. Öğrencilerin tanımlayıcı özellikleri

Özellikler	n	%
Yaş (ort.±ss)	22,1±3.2	
Cinsiyet		
Kadın	99	45,4
Erkek	119	54,6
Okuduğu bölüm		
Tıp Fakültesi	69	31,8
Sağlık Bilimleri Fakültesi	60	27,0
Diş Hekimliği Fakültesi	26	12,0
Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokul	25	11,6
Veteriner Fakültesi	24	11,1
Yaşar Doğu Spor Bilimleri	14	6,5
Medeni Durum		
Evli	193	88,5
Bekar	25	11,5
Anne Eğitim Durumu		
Okuryazar değil	15	6,9
İlkokul	31	14,2
Ortaokul	32	14,7
Lise	58	26,6
Üniversite	69	31,7
Yüksek lisans ve doktora	13	5,9
Baba Eğitim Durumu		
Okuryazar değil	11	5,0
İlkokul	27	12,4
Ortaokul	50	22,9
Lise	84	38,5
Üniversite	18	8,3
Yüksek lisans	16	7,3
Okuduğu yarıyıl		
Sınıf 1	83	38,1
Sınıf 2	47	21,6
Sınıf 3	29	13,3
Sınıf 4	59	23,0
Gelir seviyesi		
Yüksek	14	6,4
İyi	61	28,0
Orta	98	45,0
Düşük	45	20,6

Tablo 1’de araştırma kapsamına alınan uluslararası öğrencilerin tanımlayıcı özellikleri verilmiştir. Araştırmaya katılan toplam 218 öğrencinin %45,4’ü (n=99) kızlardan; %54,6’ı (n=119) erkeklerden oluşmaktadır. Tablo incelendiğinde, uluslararası öğrencilerin yaş ortalaması 22,09±3,19 yıldır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin okudukları bölümlere göre dağılımlarına bakıldığında %31,8’i (n=69) tıp fakültesi, %12,0 (n=69) diş hekimliği, %11,0’i (n=24) veterinerlik, %11,6’i (n=25) Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, %27,0’ı (n=60) Sağlık Bilimleri Fakültesi , %6,9’u (n=14) Yaşar Doğu Spor Bilimleri öğrencisi olduğu görülmüştür.

Araştırmaya katılan öğrencilerin medeni durumlarına bakıldığında ise %88,5’nin (n=193) bekar, %11,5’nin (n=25) evli oldukları görülmektedir (Tablo 1). Araştırmaya katılan uluslararası öğrencilerin annelerinin eğitim durumlarının %31,7’nin (n=69) üniversite, babaların eğitim durumlarının ise %38,5’nin (n=84) üniversite mezunu olduğu bulunmuştur (Tablo1).

Araştırmaya katılan öğrencilerin Türkiye’de öğrenim görmekte oldukları yıllara göre dağılımlarına bakılırsa %38,1’nin (n=83) 1.sınıf , %21,6’nın (n=47) 2.sınıf, %13,3’nün (n=29) 3.sınıf, %23,0’nın (n=59) 4.sınıf oldukları, görülmektedir (Tablo 1).

Araştırmaya katılan öğrencilerin ailelerinin yaşadıkları ülkelerinin koşullarına göre gelir dağılımları incelendiğinde %45’i (n=98) ailelerinin yaşadıkları ülke koşullarına göre orta gelir sınıfında yer aldıklarını belirtmişlerdir. %28’i (n=61) iyi, %6,4’ü (n=14) yüksek, %20,6’sı (n=45) düşük olduğunu belirtmiştir (Tablo 1) .

Tablo 2: Öğrencilerin geldiği ülke ve Türkiye’de bulunma süresi

Geldiği ülke	n	%
Orta Asya	68	30,9
Orta Doğu	50	23,2
Afrika	33	15,1
Balkanlar	25	11,5
Kafkasya	21	9,6
Amerika	11	5,0
Avrupa	10	4,6
Türkiye’de Kalma Süresi (yıl)		
Yeni gelen	7	3,2
Bir yıldan az	50	22,9
Bir yıldan fazla	161	73,9

Tablo 2’de araştırmaya katılmayı kabul eden öğrencilerin geldikleri ülkelerin dağılımına bakıldığında toplam %30,9’nun (n=68) Orta Asya, %23,2’nin (n=50) Orta Doğu, %15,1’nin (n=33) Afrika, %11,5’nin (n=25) Balkanlar’dan ve %9,6’nın (n=21) Kafkasya’dan tespit edilmiştir. Araştırmaya katılan uluslararası öğrencilerin Türkiye’de bulunma süreleri ve geldikleri ülkelerin dağılımına bakılmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerin %3,2’si (n=7) yeni gelen, %22,9’u (n=50) bir yıldan az, %73,9’u (n= 161) bir yıldan fazla süredir ülkemizde bulunmaktadır (Tablo 2).

Tablo-3: Öğrencilerin burs ve barınma olanakları

Burs alma durumu	n	%
Evet	89	40,8
Hayır	129	59,2
Bursun alındığı ülke		
Türkiye	41	46,1
Kendi Devleti	48	53,9
Yeterlilik durumu		
Yeterli	24	26,9
Kısmen	44	49,4
Yetersiz	21	23,7
Gelirinin Türkiye ye göre yeterlilik durumu		
Yeterli	53	24,3
Yetersiz	63	28,9
Kısmen	102	46,8
Kalma yeri		
Yurt-Kur yurdunda	40	18,3
Özel yurttta	36	16,5
Devlet yurdunda	56	25,7
Evde	86	39,4

Tablo 3’de yabancı uyruklu öğrencilerin burs ve barınma olanakları incelenmiştir. Verilere göre öğrencilerin %40,8’i (n=89) burs almakta, %59,2’i (n=129) burs almamaktadır. Bursun alındığı ülkelere bakıldığında öğrencilerin kendi devletinden %53,9 (n=48) ve Türkiye’den %46,1 (n=41) aldıkları tespit edilmiştir. Aldıkları burs yüzdelerinin birbirine çok yakın olduğu tespit edilmiştir. Bulgulara göre barınma olanakları araştırıldığında öğrencilerin %18,3’nün (n=40) Yurt-Kur yurdunda, %16,5’nin (n=36) özel yurttta, %25,7’nin (n=56) devlet yurdunda ve %39,4’nün (n=86) evde kaldıkları saptanmıştır(Tablo 3).

Tablo4. Öğrencilerin eğitim durumu özellikleri

Eğitimden memnun olma	n	%
Memnun	128	58,7
Kararsız	68	31,2
Memnun değil	22	10,1
Ders başarı durumu		
Başarılı	78	35,8
Orta düzey	117	53,7
Başarısız	23	10,6
Eğitimde en çok zorlanılan konular		
Eğitim sistemindeki farklılık	67	30,7
Ders kitaplarını okuma	46	21,1
Türkçe öğrenme	37	17,0
Öğretim elemanlarıyla iletişim	21	9,6
Ders konularını anlama	18	8,3
Derse konsantre olma	17	7,8
Öğrencilerle iletişim kurma	12	5,5
Türkçe bilgisi yetersiz olduğu için dersleri anlamakta güçlük çekme durumu		
Çekiyor	51	23,4
Çekmiyor	55	25,2
Bazen	112	51,4
Türkiye’de eğitim alma tercihi		
Kendi tercihiyle	156	71,6
Ailesinin isteğiyle	36	16,5
Zorunlu olarak	26	11,9
Türkiye de eğitimden memnun olma durumu		
Memnun	137	62,8
Kararsızım	71	32,6
Memnun değil	10	4,6

Tablo 4’de araştırmaya katılan öğrencilerin eğitim durumuna göre bazı özellikleri verilmiştir. Bulgulara göre Sağlık bölümlerinde öğrenim gören öğrencilerin %58,7’nin (n=128) eğitiminden memnun olduğunu belirtmiştir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin %53,7'nin (n=117) ders başarı durumunun orta düzeyde olduğu bulunmuştur(Tablo 4). Araştırmaya katılan öğrencilerin eğitimde en çok zorlandıkları konular incelenmiş, %17,0'sı (n=37) Türkçe öğrenmede,% 30,7'si (n=67) eğitim sistemindeki farklılıktan, %21,1'i (n=46) ders kitaplarını anlamakta, %7,8'i (n=17) derse konsantre olmakta, %9,6'sı (n=21) öğretim elemanları ile iletişim kurmakta, %7,8'nii (n=17) derse konsantre olmada zorluk yaşadığı saptanmıştır. Öğrencilerden %23,4'ü (n=51) Türkçe bilgisi yetersiz olduğu için dersleri anlamakta zorlandığını, %51,4'ü (n=112) bazen zorlandığını, %25,2'si zorlanmadığını ifade etmiştir. Öğrencilerin %71,6'sı (n=156) Türkiye'de eğitim almanın kendi tercihi olduğunu belirtmiştir (Tablo 4).

Tablo 5. Uluslararası öğrencilerin kendi ülkeleri ve Türkiye arasındaki bazı değişkenlere ilişkin düşünceleri

Başka bir devletten olmanın arkadaşlık ilişkilerine etkisi	n	%
Olumlu	62	28,4
Bazen olumlu	85	39,0
Olumsuz	40	18,3
Fikrim yok	31	14,3
İki ülke arasında en önemli farklar		
Kültürel farklılık	50	22,9
Eğitim farkı	48	22,0
Dil farklılıkları	47	21,6
İnsanların yaklaşım/davranış farklılıkları	32	14,7
Ekonomik farklılıklar	27	12,4
Dini farklılıklar	10	4,6
İklim farklılığı	4	1,8
İki ülke arasında kültürden kaynaklı en önemli sorunlar		
Toplum yaşamı ile ilgili kurallar	78	35,8
Yemek kültürü	46	21,1
Karşı cins ile ilişkiler	37	17,0
Eğlence alışkanlıkları	23	10,6
Giyim alışkanlıkları	21	9,6
Dini inanış	13	6,0
Türk yemeklerine alışma durumu		
Evet	117	53,7
Hayır	101	46,3
Türkiye de kıyafet ile ilgili sorun yaşama durumu		
Evet	33	15,1
Bazen	80	36,7
Hayır	79	36,2
Farklı değil	26	11,9
Gelenek ve göreneklere uyum sağlamada güçlük		
Evet	60	27,5
Hayır	87	39,9
Çok farklı değil	71	32,6

Tablo 5’de araştırmaya katılmayı kabul eden uluslararası öğrencilerin kendi ülkeleri ve Türkiye arasındaki bazı değişkenlere ilişkin düşünceleri yer almaktadır. Öğrencilerin %28,4’ü (n=62) başka devletten olmanın arkadaşlık ilişkilerine etkisinin olduğunu, %39’u (n=85) bazen etkili olduğunu, %18,3’ü ise (n=40) etkili olmadığını düşünmektedir.

Bulgulara göre iki ülke arasındaki en önemli farklılıkların kültürel %22,92’u (n=50), eğitim %22,0’ı (n=48) ve dil %21,6’sı (n=47), davranış %14,7(n=32), ekonomik %12,4’ü (n=27) farklılıkları olduğu saptanmıştır. Sorununun %35,8’i (n=78) toplum yaşamı ile ilgili kurallar olduğu, %17,0 (n=37) karşı cins ile ilişkiler, %21,1 (n=46) yemek kültürü, %10,6 (n=23) eğlence alışkanlıkları, %9,6 (n=21) giyim alışkanlıkları ve %6,0 (n=13) dini inançlar olduğu görülmüştür(Tablo 5).

Araştırmaya katılan öğrencilerin % 36,2’i (n=79) giyimlerinden dolayı sorun yaşamadığı, %36,7’si (n=80) bazen sorunla karşılaştığı, %15,1’nin (n=33) sorun yaşadığı, %11,9’nun (n=26) ise Türkiye ile farklı giyime sahip olmadıkları görülmüştür. Araştırmaya katılan öğrencilerin %33,6’sı (n=71) Türk gelenek ve göreneklerinin kendi devletinden çok farklı olmadığını, %39,9’nun (n=87) zorluk yaşamadıklarını belirtmişlerdir(Tablo 5).

Tablo 6. Öğrencilerin sosyal yaşamla ilgili sorunları

Toplumsal çevreyi benimsemekte güçlük yaşama durumu	n	%
Yaşıyorum	31	14,2
Yaşamıyorum	51	23,4
Zaman zaman	136	62,4
Sağlık sorunlarını karşılamada güçlük yaşama durumu		
Sağlık sorunun olmayan	112	51,4
Sağlık sistemi pahalı bulan	59	27,1
Tedavi imkanı bulamayan	31	14,2
Kime danışacağını bilemeyen	16	7,3
Türkiye de birlikte yaşadığımız insanların tutumları		
Yardımsever	172	78,9
İlgisiz	33	15,1
Bize karşı, olumsuz	13	6,0
Sosyal aktivitelere (sinema, tiyatro) katılma durumu		
Sık sık	41	18,8
Yeterli	73	33,5
Çok seyrek	56	25,7
Yetersiz	48	22,0
Sportif faaliyetlere katılma durumu		
Katılan	36	16,5
Katılmayan	88	40,4
Yetersiz	94	43,1

Tablo 6’da araştırmaya katılan uluslararası öğrencilerin sosyal yaşamları ile ilgili çektikleri güçlüklerle yer verilmiştir. Tablo incelendiğinde yabancı uyruklu öğrencilerin %62,4’lük (n=136) kısmının zaman-zaman toplumsal çevreyi benimsemekte güçlük çektiği, %23,4’nün (n=51) güçlük çekmediği görülmektedir. Araştırmaya katılmayı kabul eden öğrencilerin %51,4’nün (n=112) sağlık sorununun olmadığını, %27,1’nin (n=59) de sağlık sisteminin pahalı olduğunu bildirmiştir. Bulgulara göre öğrencilerin %78,9’u (n=172) Türkiye’de karşılaştıkları ve birlikte yaşadıkları insanların onlara karşı tutumlarının olumlu ve yardımsever olduğunu belirtmiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerin sosyal aktivitelere katılma durumu

%33,5'i (n=73) yeterli, %25,7'si (n=56) seyrek ve %18,8'i sık-sık (n=41) katılmaları onların dil öğrenme, uyum ve iletişim kurma süreçlerini kısıltacağı şeklinde ifade edilebilir. Verilere bakıldığında öğrencilerin %16,5'nin (n=36) kaldıkları yerdeki sportif faaliyetlere katıldığı, %43,1'nin (n=94) ara sıra katıldığı, %40,4'nün (n=88) ise sportif faaliyetlere katılmadığı tespit edilmiştir (Tablo 6).

Tablo 7. Öğrencilerin iletişim becerileri puan ortalaması

Özellikler			Cronbach α
İletişim becerileri	$\bar{X} \pm SS$	Min-Max	
Zihinsel	51,4 \pm 5,7	38-64	72
Duygusal	48,0 \pm 6,0	33-65	
Davranışsal	50,2 \pm 5,0	39-64	

Tablo 7'de uluslararası öğrencilerin İB'nin puan ortalaması 149,6 \pm 16,7 olarak bulunmuştur. İB alt boyutlarının puan ortalamaları ise; Zihinsel İB 51.4 \pm 5.7, Davranışsal İB 50,2 \pm 5,0, Duygusal İB ise 48.0 \pm 5,0'tir.

Tablo 8. Öğrencilerin iletişim becerileri ve yaş özellikleri arasındaki farkı gösteren bulguların dağılımı

Ölçek	Yaş	
İletişim becerileri envanteri	R	P
Zihinsel	0.249	0,000
Duygusal	-0.134	0,05
Davranışsal	0.020	0.770

Tablo 8'de araştırmaya katılan öğrencilerin yaş değişkeni ile iletişim becerilerinin alt boyutu olan zihinsel iletişim arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki olduğu bulunmuştur ($p < 0,05$). Yaşı büyük olan öğrencilerin empatik iletişim becerilerinin diğerlerine göre daha iyi olduğu bulunmuştur. Yaş değişkeni ile duygusal puan ortalaması arasında istatistiksel açıdan ters yönde anlamlı ilişki bulunmuştur ($p < 0,05$). Yaş değişkeni ile davranışsal puan ortalaması arasındaki ilişki istatistiksel açıdan anlamsız ($p < 0,770$) bulunmuştur.

Tablo 9. Öğrencilerin iletişim becerileri ve tanımlayıcı özellikleri arasındaki farkı gösteren bulguların dağılımı

Özellikler	Zihinsel	Duygusal	Davranışsal
Cinsiyet	X± SD	X±SD	X±SD
Bayan	51,3±5,0	47,9±6,6	50,8±4,8
Erkek	51,4±6,0	48,2±5,5	49,7±5,1
T testi	-0,200	-0,331	1,667
P değeri	0,842	0,741	0,097
Medeni durum			
Bekar	51,0± 5,8	48,0±6,2	50,2± 5,0
Evli	53,8± 4,4	48,4±4,7	50,4± 5,0
T testi	-2,353	-0,323	-0,117
P değeri	0,020	0,747	0,906
Gelir düzeyi			
Yüksek	49,4± 4,9	47,2±7,0	49,4±4,9
İyi	50,3±5,5	47,6± 5,0	50,3±5,5
Orta	50,6±5,3	49,3± 6,5	50,6±5,3
Düşük	52,7±6,3	50,7± 5,5	52,7±6,3
F-testi	3,384	2,269	3,028
P-değeri	0,019	0,081	0,03
Anne eğitim durumu			
Okur-yazar değil	48,2± 6,6	47,7±6,1	47,9±5,3
İlkokul mezunu	51,5 ±6,8	49,3±5,2	48,4±4,3
Ortaokul mezunu	53,8 ±6,3	46,9±6,4	50,6±5,3
Lise mezunu	51,6± 4,6	46,7±6,4	49,8±4,2
Üniversite mezunu	50,9± 5,2	49,0±6,0	52,3±4,6
Yüksek lisans	47,9± 3,8	49,0±3,1	45,1±3,5
Doktora	56,0 ±4,0	49,5±9,8	51,5±9,8
t- testi	19,635	8,241	28,802
P- değeri	0,003	0,221	0,000
Baba eğitim durumu			
Okur-yazar değil	53,3±7,2	49,2±3,7	46,5±4,8
İlkokul mezunu	49,5±4,3	44,6±5,8	47,8±3,5
Ortaokul mezunu	55,1±5,2	48,7±7,0	50,7±4,2
Lise mezunu	50,3±6,2	48,9±6,0	50,5±4,2
Üniversite mezunu	50,7±5,1	47,4±5,9	50,4±4,6
Yüksek lisans	50,8±6,1	46,8±6,4	52,2±5,3
Doktora	52,8±4,0	50,2±3,5	49,2±5,7
t- testi	15,4±6,6	12,125	12,496
P- değeri	0,017	0,059	0,052

Tablo 9’da araştırmaya katılan uluslararası öğrencilerin medeni durumları ile iletişim becerileri ölçeği ve üç alt boyutu puan ortalamaları karşılaştırılmış ve aralarında

istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki olduğu bulunmuştur ($p<0,05$). Evli öğrencilerin zihinsel iletişim becerileri daha yüksek bulunmuştur.

Araştırmaya katılan öğrencilerin gelir durumları ile iletişim becerileri ölçeği ve üç alt boyutu puan ortalamaları karşılaştırılmış ve istatistiksel açıdan anlamlı ilişki bulunmuştur. İletişim becerileri ölçeğinin alt boyutları olan zihinsel ve davranışsal iletişim becerileri ile gelir düzeyi düşük olan öğrenciler arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($p<0,05$) (Tablo 9). Öğrencilerin anne-baba eğitim durumları ile İBÖ ve üç alt boyut puan ortalamaları karşılaştırılmıştır. Annelerin eğitim durumu ile İBÖ'nin zihinsel ve davranışsal alt boyutları arasında anlamlı ilişki saptanmıştır (Tablo 9). Anneleri doktora (56,00), üniversite (50,90), ortaokul (53,75) ve lisans mezunu(51,57) öğrencilerin zihinsel- davranışsal iletişim puanları yüksek bulunmuştur ($p<0,05$). Babaların eğitim durumu karşılaştırmasında zihinsel alt boyut ilişkisi anlamlı bulunmuştur ($p<0,05$). Duygusal ve davranışsal alt boyutlar arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($p>0,05$).

Tablo 9'da Araştırmaya katılan uluslararası öğrencilerin cinsiyet değişkeni ile iletişim becerileri ölçeği ve üç alt boyutu puan ortalamaları karşılaştırılmış ve istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki olmadığı bulunmuştur ($p>0,05$). Uluslararası öğrencilerin iletişim becerileri ve üç alt boyutu puan ortalamaları ile okuduğu dönem arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

Tablo 10. Öğrencilerin sosyal yaşamla ilgili özellikler ile iletişim becerileri envanteri arasındaki fark

Özellikler	Zihinsel	Duygusal	Davranışsal
Toplumsal çevreyi benimsemekte güçlük			
yaşama durumu	X±SD	X±SD	X±SD
Yaşıyorum	54,6±6,6	44,3±4,1	50,6±4,3
Zaman-zaman	51,2±5,3	48,7±6,1	49,9±5,0
Yaşamıyorum	44,3±4,1	48,5±6,1	50,7±5,4
T testi	0,123	7,339	0,542
P	0,884	0,001	0,582
Sağlık sorunlarını karşılamada güçlük			
Sağlık Sorunu olmayan	51,3±6,2	47,9±5,9	50,1±5,0
Kime danışacağımı bilemeyen	53,8±6,6	49,7±5,5	48,6±7,3
Tedavi imkanı bulamayan	50,0±5,1	45,8±5,4	49,3±5,9
Sağlık sistemini pahalı bulan	51,5±4,4	49,0±6,5	51,3±3,3
F-testi	1,605	2,440	1,804
p-değeri	0,189	0,065	0,147
Türkiye’de birlikte yaşadığımız insanların tutumları			
Yardımsever	51,9±5,5	48,6±5,7	50,2±5,0
İlgisiz	49,4±5,8	46,3±7,1	49,1±4,5
Olumsuz	49,8±5,2	45,4±4,8	52,4±3,8
Yetersiz TV izleme	48,7±10,6	43,3±7,8	51, 3±9,5
F testi	2,397	2,449	1,253
P değeri	0,069	0,060	0,291
Sosyal aktivitelere katılma durumu			
Sık-sık	50,3±5,0	45,7±5,2	50,3±4,3
Yeterli	52,0±6,2	48,9±6,2	51,0±5,9
Çok seyrek	51,8±4,9	48,9±5,4	49,8±4,5
Yetersiz	50,3±6,4	47,8±6,7	49,4±4,6
F-testi	1,011	3,076	1,141
P-değeri	0,389	0,029	0,333
Sportif faaliyetlere katılma durumu			
Katılan	51,6±5,4	48,4±5,4	47,2±4,7
Yetersiz	51,1±6,0	47,7±6,2	49,9±5,2
Katılmayan	51,6±5,5	48,2±6,0	50,9±4,8
F-testi	0,237	0,212	1,773
P-değeri	90,789	0,809	0,172

Tablo 10’da sosyal yaşamla ilgili özellikler ile iletişim becerileri ölçeği puan ortalamaları karşılaştırılmıştır. Araştırmaya katılan öğrenciler toplumsal çevreyi benimsemekte karşılaştıkları zorluklarla iletişim becerileri alt boyutlarından duygusal iletişim boyutu arasındaki ilişki istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur. Toplumu benimsemekte güçlük yaşadığını ifade eden öğrencilerin duygusal iletişim puanları daha düşük bulunmuştur ($p<0.05$).

Araştırmaya katılan uluslar arası öğrencilerin iletişim becerileri envanteri ve alt boyutları puan ortalamaları ile sosyal aktivitelere katılma durumu karşılaştırılmış istatistiksel açıdan anlamlı ilişki bulunmuştur. Sosyal aktivitelere yeterli katılan öğrencilerin duygusal iletişim becerilerinin yüksek olduğu tespit edilmiştir ($p<0,05$) (Tablo 10).

Araştırmaya katılan uluslararası öğrencilerin sağlık sorunlarını karşılamakta güçlük çekme durumu ile iletişim becerileri alt boyutları arasındaki ilişki istatistiksel açıdan anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$). Araştırmaya katılan uluslararası öğrencilerin iletişim becerileri envanteri ve alt boyutları puan ortalamaları ile Türkiye’de birlikte yaşadıkları kişilerin tutumları karşılaştırılmış ve istatistiksel açıdan ilişki anlamsız ($p>0,05$) bulunmuştur. Araştırmaya katılan uluslararası öğrencilerin iletişim becerileri envanteri ve alt boyutları puan ortalamaları ile sportif faaliyetlere katılma durumu karşılaştırılmış ve aralarındaki ilişki istatistiksel açıdan anlamsız bulunmuştur($p>0,05$) (Tablo 10).

Tablo 11. Öğrencilerin eğitim durum özellikleri ile iletişim becerileri ve alt boyutları puan ortalamaları arasındaki ilişki

Eğitimden memnun olma	Zihinsel	Duygusal	Davranışsal
	X±SD	X±SD	X±SD
Memnun	54,3 ±4,6	49,2±5,8	50,3±5,1
Kararsız	50,2±5,8	47,1±5,8	49,6±5,0
Memnun değil	51,5±5,7	44,2±5,9	51,3±3,9
F-testi	4,459	8,23	1,123
P-değeri	0,013	0,000	0,327
Ders başarı durumu			
Başarılı	51,9±5,4	48,4±5,6	51,2±4,7
Orta düzey	51,1±5,6	48,3±6,4	49,6±5,2
Başarısız	51,0±6,8	45,8±5,0	49,4±4,5
F-testi	0,507	1,760	2,739
P-değeri	0,603	0,173	0,067
Eğitimde en çok zorlandıkları konular			
Türkçe öğrenme	48,9±5,6	47,2±5,7	50,1±4,7
Eğitim sistem farklılıkları	52,3±6,3	47,7±5,9	49,8±4,7
Öğrencilerle iletişim kurma	52,5±2,8	48,1±6,9	52,1±3,3
Öğretim elemanlarıyla iletişim	51,8±4,5	48,7±6,2	49,9±5,2
Derse konsantre olma	49,9±4,3	47,8±4,5	48,4±5,3
Ders konuları anlama	52,4±6,5	49,2±6,7	51,8±5,2
Ders kitapları okuma	50,6±2,8	47,4±5,9	48,4±5,7
F-testi	2,127	0,514	2,010
P-değeri	0,054	0,797	0,066
Türkçe bilgi yetersizliği nedeniyle konu anlamada zorluk			
Çeken	50,7±6,1	47,4±6,0	49,3±3,8
Bazen çeken	51,5±5,9	47,6±5,9	49,6±5,9
Çekmeyen	51,7±4,7	49,4±6,1	52,2±3,1
F-testi	0,523	2,038	0,382
P-değeri	0,593	0,133	0,002
Türkiye’de eğitim alma tercihi			
Kendi tercihiyle	51,8±5,6	47,6±5,7	50,2±4,9
Ailesinin isteğiyle	48,8±5,9	49,5±5,9	49,3±5,5
Zorunlu nedenle	52,1±4,8	48,5±7,4	51,5±4,4
F-testi	4,484	1,557	1,45
P-değeri	0,012	0,213	0,236
Türkiye’de eğitimden memnun olma durumu			
Memnun	51,4±5,3	48,6±5,7	50,4±4,9
Kararsızım	51,6±6,3	47,2±6,3	49,9±5,1
Memnun değil	50,2±5,5	45,9±7,9	53,3±3,9
F-testi	0,248	1,932	2,918
P-değeri	0,781	0,148	0,027

Tablo 11’de araştırmaya katılan uluslararası öğrencilerin eğitimden memnun olma durumları ile iletişim becerileri ve alt boyutları puan ortalamaları arasındaki ilişki istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur ($p<0,05$). Eğitimden memnun olan öğrencilerin zihinsel ve duygusal iletişim becerileri puanları daha yüksek bulunmuştur ($p<0,05$).

Uluslararası öğrencilerin Türkçe bilgi yetersizliği durumu ile İBÖ ve üç alt boyut puan ortalamaları arasında anlamlılık saptanmıştır ($p<0,05$). İstatistiksel açıdan anlamlı ilişki davranışsal alt boyutta bulunmuştur ($p<0,05$). Türkçe dil bilgisi yeterli olan öğrencilerin davranışsal iletişim becerileri puan ortalaması yüksek bulunmuştur. Türkçe dil bilgisi yeterli olan öğrencilerin konuşma ve dinleme becerilerinin gelişmiş olduğu saptanmıştır (Tablo 11).

Araştırmaya katılan öğrencilerin Türkiye’de eğitim alma tercihi sonuçları ile İBÖ ve üç alt boyut puan ortalamaları karşılaştırılmış ve istatistiksel açıdan zihinsel alt boyutta anlamlı ilişki bulunmuştur ($p<0,05$). Türkiye’de eğitim alma kendi tercihi olan ve belli nedenlerle tercihinin zorunlu olduğunu bildiren öğrencilerin, zihinsel iletişim becerileri daha yüksek bulunmuştur. Duygusal ve davranışsal alt boyutlarda anlamlı fark bulunmamıştır (Tablo 11).

Araştırmaya katılan öğrencilerin Türkiye’de eğitimden memnun olma durumu ile İB ve üç alt boyutu puan ortalamaları karşılaştırılmış ve istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Türkiye’de öğrenim görüyor olmaktan memnun olan öğrencilerin davranışsal iletişim becerileri puanları daha yüksek bulunmuştur ($p<0,05$) (Tablo 11).

Araştırmaya katılan öğrencilerin ders başarı durumu ile iletişim becerileri ve alt boyutları puan ortalamaları karşılaştırılmış. Her üç alt boyut da ilişki istatistiksel açıdan anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$). Araştırmaya katılan öğrencilerin eğitimde en çok zorlandıkları konu ile iletişim becerileri ölçęği ve üç alt boyutu puan ortalamaları karşılaştırılmış ve istatistiksel açıdan ilişki anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$) (Tablo 11).

5. TARTIŞMA

Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sağlık bölümlerinde öğrenim gören uluslararası öğrencilerin iletişim becerilerini ve sıklıkla yaşadıkları sorunları belirlemek amacıyla yapılan bu çalışmada elde edilen veriler bu bölümde tartışılacaktır. Araştırma kapsamına alınan öğrencilerin İBÖ puan ortalaması orta düzeyde $149,59 \pm 16,65$ olarak bulunmuştur. Zihinsel İB puan ortalaması $51,4 \pm 5,7$, duygusal İB puan ortalaması $48,0 \pm 5,0$, davranışsal İB puan ortalaması $50,2 \pm 5,0$ olarak bulunmuştur (Tablo 7).

Elkin ve ark. (2016) çalışmalarında İB puan ortalaması $156,1 \pm 13,5$, Erigüç ve ark. (2013) çalışmalarında İB puan ortalaması $166,16$, Gürşimşek ve ark. (2008) çalışmalarında İB puan ortalaması $146,53$, Acar (2009) tarafından yapılan araştırmada ise öğretmen adaylarının İB puan ortalaması $153,12$ olarak saptanmıştır. İletişim becerileri ölçek alt boyut puanları düzeyinde değerlendirildiğinde Kahyaoğlu ve ark. (2015) araştırmalarında en yüksek puanı İletişim Becerileri Envanteri'nin Zihinsel iletişim becerileri alt boyutundan ($59,1 \pm 6,2$), en düşük puanı ise Duygusal iletişim becerileri alt boyutundan ($53,0 \pm 5,5$) aldıklarını bildirmişlerdir. Bu çalışmada ise davranışsal, duygusal ve zihinsel iletişim becerilerinin orta düzeyde olduğu, davranışsal ve zihinsel iletişim becerilerinin duygusal iletişim becerilerine göre daha iyi olduğu saptandı. Bu sonuç uluslararası öğrencilerin özellikle duygusal alana ilişkin iletişim becerilerinin desteklenmesinin gerekli olduğunu düşündürmektedir. Öğrencilerin yabancı uyruklu olmaları ve iletişimle ilgili bazı sorunlar yaşamalarına rağmen iletişim becerilerinin orta düzeyde bulunması kendilerini iyi ifade edebildiklerini düşündürülebilir.

Yaş ile İB toplam puanı ve üç alt boyut puan ortalamaları karşılaştırıldığında, yaş değişkeni ile iletişim becerilerinin alt boyutu olan zihinsel iletişim alt boyutu arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki olduğu bulunmuştur ($p < 0,05$) (Tablo 8). Bu durum yaş değişkeni arttıkça öğrencilerin empatik iletişim becerilerinin daha iyi olduğunu göstermektedir. Güner ve ark. (2016) çalışmalarında yaş değişkeni ile sadece zihinsel alt boyutu puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişki saptanmıştır. Şahin ve ark. (2015) araştırmalarında hemşirelerin yaş değişkeninin İB etkilediğini saptamışlardır. Tepeköylü ve ark. (2009), Erigüç ve ark. (2013), Korkut ve ark. (2014) tarafından yapılan çalışmalarda yaş değişkeni ile İB puan ortalaması arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır. Bu çalışmalardan farklı olarak bu araştırmada

elde edilen sonuç öğrencilerin yeni topluma uyum sağlamakta iletişimin zihinsel ve duygusal becerilerini daha etkili kullandıklarını düşündürür bilir.

Araştırmaya katılan uluslararası öğrencilerin medeni durumları ile iletişim becerileri ölçeği ve üç alt boyutu puan ortalamaları karşılaştırılmış ve aralarında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki olduğu bulunmuştur ($p<0,05$)(Tablo 9).Evlü öğrencilerin zihinsel iletişim becerileri daha yüksek bulunmuştur. Bu durum bir eşin yeni bir topluma uyum sağlama ve iletişim becerilerini geliştirmesine katkı sağlamış olabileceğini düşündürürbilir.

Araştırmaya katılan uluslararası öğrencilerin gelir durumları ile iletişim becerileri ölçeği ve üç alt boyutu puan ortalamaları karşılaştırılmış ve istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki bulunmuştur. İletişim becerileri ölçeğinin alt boyutları olan zihinsel ve davranışsal iletişim becerileri ile gelir düzeyi düşük olan öğrenciler arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($p<0,05$)(Tablo 9). Bu gelir durumu düşük olan öğrencilerin empatik iletişim ve konuşma, dinleme iletişim becerilerini daha iyi kullandıklarını düşündürmektedir. Erigüç ve ark. (2013) tarafından yapılan araştırmada ailesinin gelir düzeyini düşük olarak bildiren öğrencilerin Zihinsel (bilişsel) iletişim becerileri alt boyut puanları daha yüksek bulunmuştur. Bingöl ve ark. (2011) çalışmasında ise öğrencinin iletişim becerisi düzeyi ile gelir düzeyi arasında anlamlı ilişki bulunmadığı belirtilmiştir. Gelir düzeyi düşük olması öğrencileri daha fazla yardım aramaya, dolayısıyla iletişim becerilerini daha fazla kullanmaya teşvik etmiş olabilir.

Öğrencilerin anne-baba eğitim durumları ile İB ve üç alt boyut puan ortalamaları karşılaştırılmıştır ve $p<0,05$ olarak bulunmuştur. Annelerin eğitim durumu ile iletişim becerileri zihinsel ve davranışsal alt boyutları arasında anlamlı ilişki saptanmıştır. Babaların eğitim durumu karşılaştırmasında ise zihinsel alt boyut ilişkisi anlamlı bulunmuştur ($p<0,05$) (Tablo 9). Bu çalışma eğitimli anne-babaların çocuklarının yurt dışında daha kaliteli eğitim almasına daha çok önem verdiğini düşündürmektedir. Elde edilen sonuçlar eğitimli ailelerden gelen öğrencilerin yabancı ülkede daha kolay dil bilgilerini ve iletişim becerilerini geliştirecekleri, sosyal ilişkilerinde başarılı olabilecekleri şeklinde görüş belirtmemizi sağlayabilir. Allaberdiyev (2007) tarafından yapılan araştırmada öğrencilerin annelerinin eğitim durumuna göre kişisel ve genel uyum düzeyleri arasındaki fark anlamlı bulunmuştur. Elkin ve ark. (2016) araştırmasında ise baba eğitim durumu ile İB arasında anlamlı ilişki

bulunmamıştır. Saygıdeğer (2004) çalışmasında anne eğitim düzeyinin iletişim becerisiyle anlamlı olarak ilişkili olduğunu belirtmiştir. Erigüç ve Eriş (2013), annelerinin eğitim durumuna göre öğrencilerin İB düzeyleri arasında anlamlı bir fark olduğu, annesinin eğitim düzeyi ilkököl olan öğrencilerin İB puanlarının diğer öğrencilerden daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Korkut ve ark.(2014), Saygıdeğer (2004) çalışmalarında baba eğitim düzeyi öğrencilerin iletişim becerisi algıları bakımından anlamlı bir farklılık yaratmadığı görülmüştür. Bu araştırmadaki sonuç literatüre benzerdir. Bu araştırmadaki sonuç literatüre benzerdir.

Araştırmaya katılan öğrenciler toplumsal çevreyi benimsemekte karşılaştıkları zorluklarla iletişim becerileri ve alt boyutları arasındaki ilişki istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur ($p<0,05$) (Tablo 10) . Duygusal iletişim beceri puanı düşük olan öğrenciler toplumu benimsemekte güçlük çektiğini ifade etmiştir. Bu öğrencilerin yaşadıkları olumlu olumsuz durumlardan etkilenmiş olmaları ve yaşadıklarından duygusal olarak etkilenmiş olabileceklerini düşündürebilir. Yabancı öğrenciler üzerine çalışma yapan Kıroğlu ve ark. (2010) yabancı uyruklu öğrencilerin kısmen de olsa dışlanma duygusu yaşadıklarını, Türk ve uluslararası öğrenciler arasında kaynaşmanın yeterli olmadığını belirtmiştir. Bu araştırmada bulunan sonuç literatürle benzerdir.

Araştırmaya katılan uluslararası öğrencilerin sosyal aktivitelere katılma durumu iletişim becerileri ve alt boyutları puan ortalamaları ile karşılaştırılmıştır ve istatistiki açıdan anlamlı ilişki bulunmuştur($p<0,05$) (Tablo 10). Sosyal aktivitelere katılan öğrencilerin duygusal iletişim becerilerinin yüksek olduğu tespit edilmiştir. Bu durum sosyal aktivitelere katılmanın öğrencilerin iletişim becerilerini olumlu yönde etkilediğini göstermektedir. Kumcağız ve ark. (2016) araştırmalarında da dil becerileri iyi olan öğrencilerin sosyo-kültürel sorunlarının daha az olduğu belirtilmiştir. Özveren ve ark. (2012) çalışmalarında hemşirelik öğrencilerinde bir sosyal topluluğa üye olma durumunun iletişim becerilerini olumlu yönde etkilediği bulunmuştur. Öğrencilerin sosyal etkileşimleri arttıkça iletişim becerilerinin artması beklenen bir sonuçtur.

Araştırmaya katılan öğrencilerin eğitimden memnun olma durumları ile iletişim becerileri ve alt boyutları puan ortalamaları arasındaki ilişki istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur ($p<0,05$). Eğitimden memnun olan öğrencilerin zihinsel ve duygusal iletişim becerileri puanları yüksek bulunmuş, istatistiksel açıdan anlamlı ilişki vardır ($p<0,05$) (Tablo 11). Bu çalışmada öğrencilerin almakta olduğu eğitimden

memnun olması durumu iletişim becerilerinin iyi olmasını düşündürmektedir. Bingöl ve ark. (2011) araştırmalarında akademik başarı ile iletişim becerileri puan ortalaması arasındaki ilişkinin istatistiksel anlamlı olduğu saptanmıştır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin Türkçe bilgi yetersizliği nedeniyle bazen anlamakta zorluk yaşama durumu ile İB ve üç alt boyut puan ortalamaları arasında anlamlı bir ilişki saptanmıştır ($p<0,05$) (Tablo 11). İstatistiki açıdan anlamlı ilişki davranışsal alt boyutta bulunmuştur. Türkçe dil bilgisi yeterli olan öğrencilerin davranışsal iletişim becerileri puan ortalaması yüksek bulunmuştur. Bu sonuç dil bilgisi iyi olan öğrencilerin dersi kavramalarının, takip etmelerinin, not etmelerinin, okuma ve yazılı ödevlerinin, sınavlarının daha başarılı olacağını savunmaktadır. Kumcağız ve ark. (2016) çalışmalarında üst sınıflarda dil becerilerinin artması ile problemlerinin azaldığını görmüştür. Bu araştırmada elde edilen sonuç literatürle benzer olarak bulunmuştur.

Araştırmaya katılan öğrencilerin Türkiye’de eğitim alma tercihi sonuçları ile İB ve üç alt boyut puan ortalamaları karşılaştırılmış ve istatistiksel açıdan zihinsel alt boyutta anlamlı ilişki bulunmuştur ($p<0,05$) (Tablo 11). Türkiye’de eğitim alma kendi tercihi olan ve belli nedenlerle tercihi zorunlu olan öğrencilerin zihinsel iletişim becerileri daha yüksek bulunmuştur. Bu da bireylerin genel ve sosyal uyumlarına katkıda bulunduğu düşünölmektedir. Gültekin (2015) araştırmasında Türkiye’yi tercih etme nedenlerinin başında “kültür (dil, din) benzerliği” bulgusunun geldiğini belirtmiştir. Özçetin (2013) çalışmasında uluslararası öğrencilerin “Türk toplumuna ve kültürüne uyumda fazla sorun yaşamadıkları” bulgusunun Türkiye’de eğitim alma tercihini etkileyen faktörlerden biri olduğunu göstermiştir.

Türkiye’de eğitimden memnun olma durumu ile İBÖ ve üç alt boyutu puan ortalamaları karşılaştırılmış ve davranışsal alt boyutta anlamlı ilişki bulunmuştur. Türkiye’de öğrenim görüyor olmaktan memnun olan öğrencilerin davranışsal iletişim becerileri ortalaması yüksek bulunmuştur ($p<0,05$) (Tablo 11). Traş ve Güngör (2011) çalışmalarında uluslararası Türk asıllı öğrencilerin Türkiye’de öğrenim görmekten memnun olduklarını, bu öğrencilerin sosyal destek aldıkları arkadaş çevresiyle çeşitli kurs ve sosyal etkinliklere katılanların daha yüksek düzeyde sosyal bağlılık yaşadıklarını, böylece kendilerini bu toplumun ve ülkenin bir parçası olarak algıladıklarını ortaya koymuşlardır.

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

6.1.Sonuçlar

Ondokuz Mayıs Üniversitesinin sağlık bölümlerinde öğrenim gören, araştırmaya katılmayı kabul eden uluslararası öğrencilerin iletişim becerilerinin sosyo-demografik özellikler üzerine etkisi ve sıklıkla yaşadıkları sorunları belirlemek amacıyla yapılan bu çalışmada elde edilen sonuçlar bu bölümde verilecektir.

Araştırma kapsamına alınan uluslararası öğrencilerin iletişim becerileri ölçek toplam puanlarının orta düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerin zihinsel ve davranışsal iletişim becerileri duygusal iletişim becerilerine göre daha iyi düzeyde bulunmuştur. Öğrencilerin yaş değişkeni arttıkça zihinsel iletişim becerilerinin daha iyi olduğu görülmüştür. Medeni durumu evli olan öğrencilerin zihinsel iletişim becerileri daha yüksek bulunmuştur. Gelir düzeyi düşük olan öğrencilerin zihinsel ve davranışsal iletişim becerilerinin daha iyi gelişmiş olduğu bulunmuştur. Anne-baba yüksek eğitimli olan öğrencilerin zihinsel ve davranışsal iletişim becerileri puanlarının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Toplumu benimsemekte güçlük çeken öğrencilerin duygusal iletişim beceri puanı düşük bulunmuştur. Sosyal aktivitelere katılan öğrencilerin duygusal iletişim becerilerinin yüksek olduğu tespit edilmiştir. Eğitimden memnun olan öğrencilerin zihinsel ve duygusal iletişim becerileri puanları yüksek bulunmuştur. Türkçe dil bilgisi yeterli olan öğrencilerin davranışsal iletişim becerileri puan ortalaması yüksek bulunmuştur. Türkiye’de eğitim alma kendi tercihi olan ve belli nedenlerle tercihi zorunlu olan öğrencilerin zihinsel iletişim becerileri daha yüksek bulunmuştur. Türkiye’de öğrenim görüyor olmaktan memnun olan öğrencilerin davranışsal iletişim becerileri ortalaması yüksek bulunmuştur.

6.2. Öneriler

Bu bölümde araştırmadan elde edilen bulgulara dayalı olarak ulaşılan sonuçlara değinilmiş ve öğrencilerin iletişim sorunlarının çözümüne katkıda bulunmak amacıyla bazı önerilere yer verilmiştir.

✓ Öğrencilerin iletişim becerileri orta düzeyde bulunmuştur. Bu sorunun çözümü için öğrenciler Türkiye’ye gelmeden ve geldikten sonra konuşma ve yazma becerilerini geliştirebilecekleri ortamlar oluşturulması,

✓ Teorik ve uygulamalı eğitimler sırasında iletişim becerilerini geliştirmeye yönelik eğitimler verilmesi, bilimsel, sosyal ve kültürel etkinliklere katılımın teşvik edilmesi,

✓ Öğrencilerin iletişim düzeylerinin yüksek olması amacıyla eğitimlere, kongre, sempozyum gibi bilimsel toplantılara katılımının desteklenerek kendilerini bilimsel olarak geliştirmeleri için fırsat verilmesi önerilebilir.

✓ Öğrencilerin zihinsel ve davranışsal iletişim becerileri duygusal iletişim becerilerine göre daha iyi düzeyde bulundu. Bu da özellikle duygusal alana ilişkin iletişim becerilerinin en fazla desteklenmeye gereksinimin olduğunu göstermektedir.

✓ Özellikle yaşadığı toplumda sağlık alanında uluslararası öğrencilerin iletişim becerilerini değerlendirme çalışmaları farklı grupla yapılması ve hemşirelik alanında okuyanların hasta bakımında yaşadıkları sorunları ortaya koyan çalışmalar yapılması önerilebilir.

KAYNAKLAR

- Aktaş Ş, Gündüz F. Yazılı ve sözlü anlatım Kompozisyonu sanatı. Ankara, Akçağ yayınları. 2001; 257.
- Ali Parlayan M, Dökme S. Özel Hastanelerdeki Hemşire ve Hastaların İletişim Seviyelerinin Değerlendirilmesi KSÜ Sosyal Bilimler Dergisi 2016 Cilt:13 Sayı:2
- Alyılmaz C. Türkçe öğretiminin sorunları. Turkish studies academic journal DOI: 10.7827/TurkishStudies.1629.2010.
- Arıcı AF. Okuma eğitimi. Ankara, Pegem Akademi, 2008; 8.
- Balay R. Küreselleşme, Bilgi Toplumu ve Eğitim. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi 2004;37(2):61-82.
- Bingöl G, Demir A. Amasya Sağlık Yüksekokulu Öğrencilerinin İletişim Becerileri. Göztepe Tıp Dergisi 2011;26(4):152-159.
- Boylu E, Çangal Ö. Yabancılara Türkçe Öğretiminde Dil İhtiyaç Analizi: İran Örneği. International Journal of Language Academy 2014;2(4):127-151.
- Bulduklu Y, Koçak A. Sağlık İletişimi. İstanbul, Akademi Basım ve Yayıncılık. 2010; 63.
- Dağlı A, Küreselleşme karşısında türk eğitim sistemi . D.Ü.Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi 2007; 9, 1-13
- Ceyhan AA. An investigation of adjustment levels of Turkish university students with respect to perceived communication skill levels. Social Behavior and Personality 2006;34(4):367-379.
- Çağırıcı S, Yeğenoğlu S. Genel iletişim bilgileri perspektifinden hasta-eczacı iletişimi. Ankara Eczacılık Fakültesi Dergisi 2007;36(1):31-46.
- Çetinkaya Z. Türkçe Öğretmen Adaylarının İletişim Becerilerine İlişkin Görüşlerinin Belirlenmesi. Kastamonu Eğitim Dergisi 2011;19(2):567-576.
- Çetinsaya G. Büyüme, Kalite, Uluslararasılaşma: Türkiye Yükseköğretimi İçin Bir Yol Haritası. 2. Baskı, Eskişehir, Yükseköğretim Kurumu Yayınları. 2014; 151.
- Çöllü, F. VE Öztürk, F. “Türk Cumhuriyetleri, Türk Ve Akraba Topluluklarından Türkiye“ye Yüksek Öğrenim Görmek Amacıyla Gelen Öğrencilerin Uyum Ve İletişim Sorunları (Konya Selçuk Üniversitesi Örneği)”, Journal of Azerbaijani Studies, 2009 Cilt: 12, Sayı: 1, s. 223-239. <http://jhss-khazar.org/wp-content/uploads/2010/06/18.pdf> (Erişim Tarihi: 17.11.2012)
- Çınarlı İ. Sağlık İletişimi ve Medya. Ankara, Nobel Yayın Dağıtım. 2008; 46-47.
- Demirel Ö. İlköğretimde okullarında Türkçe öğretimi. İstanbul, M.E.B Basımevi. 1999; 33.

- Deniz İ. İletişim Becerileri Eğitiminin İlköğretim 8. Sınıf Öğrencilerinin İletişim Becerisi Düzeylerine Etkisi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara, Yüksek Lisans Tezi, 2003.
- Dreher A, Poutvaara, P. Foreign students and migration to the United States. World Development 2010;39:1294-1307.
- Dökmen Ü. İletişim çatışmaları ve empati. 39. Baskı, İstanbul, Sistem Yayıncılık. 2008; 363.
- Durukan E, Maden S. Türkçe Öğretmenlerinin İletişim Becerileri Üzerine Bir Araştırma. Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi. (2010);1 59-74
- Elkin N, Karadağlı F, Barut Y. Sağlık bilimleri yüksekokulu öğrencilerinin iletişim becerileri düzeyleri ve ilişkili değişkenlerin belirlenmesi. Mersin Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi 2016;9(2):70-78.
- Emiroğlu S. Konuşma eğitimi. Durmuş M. ve Okur A. Editör, Yabancılara Türkçe öğretimi, Ankara, Grafiker Yayınları. 2013; 277-291.
- Er O, Biçer N, Bozkırlı KÇ. Yabancılara Türkçe öğretiminde karşılaşılan sorunların ilgili alan yazını ışığında değerlendirilmesi. Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi 2012;1(2):51-69.
- Erbaydar T. Halk sağlığı açısından sağlık iletişimi. Marmara Üniversitesi Sağlık Eğitim Fakültesi C. Ü. Tıp Fakültesi Dergisi 2003;25(4):45-51.
- Ergin A. Eğitimde Etkili İletişim. 4. Baskı, Ankara, Anı Yayıncılık. 2008.
- Erigüç G, ŞENER T, ERİŞ H. İletişim Becerilerinin Değerlendirilmesi: Bir Meslek Yüksekokulu Öğrencileri Örneği. Hacettepe Sağlık İdaresi Dergisi 2013;16(1):45- 65.
- Ersanlı K, Balcı S. İletişim Becerileri Envanterinin Geliştirilmesi: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. Türk Psikolojik Duruşma ve Rehberlik Dergisi 1998;2(10):7-12.
- Erözkan A. Üniversite Öğrencilerinin İletişim Becerilerini Etkileyen Faktörler. M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi 2005;22:135-150.
- Göçer A. Türkçe öğretiminde yazma eğitimi. Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi 2010;3(12):178-195.
- Görmüş AŞ, Aydın S, Ergin G. İşletme Bölümü Öğrencilerinin İletişim Becerilerinin Cinsiyet Rollerini Bağlamında İncelenmesi. Sosyal Bilimler Dergisi 2013;15(1):109-128.
- Gülbahçe Ö. K. K. Eğitim Fakültesi öğrencilerinin iletişim becerilerinin incelenmesi. Atatürk Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi 2010;12(2):12-22.
- Gültekin M. Yabancı Uyraklı Öğretmen Adaylarının Türkiye'deki Eğitimlerine Yönelik Görüşleri: Anadolu Üniversitesi Örneği. Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi 2016;15(4):7-20.

- Gümüş M. Dil öğretiminde temel becerilere genel bakış. Erişim: 10.04.2017 <http://www.turkceogretimi.com/Dil-O%C4%9Fretim-Yontemleri/article/19-dil-ogretiminde-temel-becerilere-genel-bir-bak/4#2>
- Güner CK, Akın S. Hemşirelik Öğrencilerinin İletişim Becerileri ve İletişim Becerileri ile İlişkili Faktörlerin Değerlendirilmesi. Sağlık ve Toplum 2016;26(2):47-60.
- Güneş F. Türkçe metin öğretimi yerine metinle öğrenme. Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi 2013;6(11):604-630.
- Güngör N. İletişim Kuramları. Yaklaşımlar. 1. Baskı, Ankara, Siyasal Kitapevi. 2011.
- Gürşimşek I, Vural DE, Demirsöz ES. Öğretmen adaylarının duygusal zekâları ile iletişim becerileri arasındaki ilişki. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi 2008;8(16):1-11.
- İnceoğlu M. Tutum, algı ve iletişim. 5. Baskı, İstanbul, Beykent Üniversitesi Yayınları. 2010; 20.
- Işık M. Hastanelerde Halkla İlişkiler. Konya, Eğitim Kitabevi. 2011; 43.
- Kahyaoğlu SH, Demir NG, Özer B. Klinik uygulamaya çıkan öğrenci hemşirelerin iletişim becerileri ve etkileyen faktörler. Sağlık Bilimleri ve Meslekleri Dergisi 2015;2(2):167-177.
- Kaya A. İletişime Giriş: Temel Kavramlar ve Süreçler. Kaya A. Editör, Kişilerarası İlişkiler ve Etkili İletişim, Ankara, Pegem Akademi Yayınları. 2010.
- Keçeci A, Taşocak G. Öğretim elemanlarının iletişim becerileri: Bir sağlık yüksekokulu örneği. Dokuz Eylül Üniversitesi, Hemşirelik Yüksekokulu Elektronik Dergisi 2009;2:131-136.
- Kerimoğlu C. Genel dilbilime giriş. 1. Baskı, Ankara, Pegem Akademi. 2014; 276-279.
- Kıroğlu K, Kesten A, Elma C. Türkiye’de öğrenim gören yabancı uyruklu lisans öğrencilerinin sosyo-kültürel ve ekonomik sorunları. Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi 2010;6(2):26-39.
- Korkut F, Üniversite Öğrencilerinin İletişim Becerilerinin Değerlendirilmesi, 4.Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi Bildirileri, Eskişehir, Anadolu Üniversitesi Yayınları, 1999.
- Korkut F, Bugay A. İletişim becerileri ölçeğinin geliştirilmesi, gerçeklik ve güvenilirlik çalışması. Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi 2014;10(2):51-64.
- Kumcağız H, Yılmaz M, Balcı ÇS, Avcı A. Hemşirelerin iletişim becerileri: Samsun ili Örneği. Dicle tıp dergisi 2011;38(1):49-56.
- Kumcağız H, Dadashzadeh R, Alakuş K. Ondokuz Mayıs Üniversitesi’ndeki Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Sınıf Düzeylerine Göre Yaşadıkları Sorunlar. Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi 2016;35(2):37-50.

- Kurudayıoğlu M, Çetin Ö. Temel Beceriler ve Türkçe Öğretimi. Ana Dili Eğitimi Dergisi 2015;3(3):1-19.
- Küçük M. Yazılı iletişim. Vural İ. Editör, İletişim, 1. Baskı, Eskişehir, T.C. Anadolu Üniversitesi yayını No:2712. 2012; 78-112.
- Künüçen, HH. Etkili İletişim. Demiray U. Editör, Genel İletişim, 2. Baskı, Ankara, Pegem Akademi Yayıncılık. 2007; 55-69.
- Musaoğlu, Büşra Nur, “Türkiye’de Öğrenim Gören Uluslararası Öğrencilerin Entegrasyon Süreci”, Türk Dünyası Eğitim Araştırmaları Dergisi, Yıl: 1, Sayı: 1, Nisan 2016, s. 12-24.
- OECD. Education at a glance. <http://www.oecd.org/edu/Education-at-a-Glance-2014.pdf>, 2012.
- Okay A. Sağlık İletişimi. İstanbul, Kapital Medya Hizmetleri. 2009; 13.
- Özbay. Türkçe öğretimi yazıları. Ankara, Öncü kitap. 2010.
- Özer M. Türkiye’de Uluslararası Öğrenciler. Yükseköğretim ve Bilim Dergisi 2012;2(1):10-13.
- Özoğlu M, Bekir S, Coşkun Gİ. Küresel eğilimler ışığında Türkiye’de uluslar arası öğrenciler. 18. Baskı, Ankara, SETA Yayınları. 2012; 3-33.
- Özşaker M. Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Öğrencilerinin İletişim Becerileri ve Benlik Saygılarının Değerlendirilmesi. International Journal of New Trends in Arts, Sports and Science Education 2013;2(3):29-39.
- Özyürek, R. Türk Devlet ve Topluluklarından Türkiye Üniversitelerine Gelen Türk Soylu Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Türkçe Öğrenmelerinde Karşılaştıkları Sorunlar. Turkish Studies, International Periodical For The Languages, Literature And History Of Turkish Or Turkic 2009;4(3):1819-1862.
- Şahin ZA, Özdemir FK. Hemşirelerin İletişim ve Empati Beceri Düzeylerinin Belirlenmesi. JAREN 2015;1(1):1-7.
- Temizkan M. Metin türlerine göre okuma eğitimi. Ankara, Nobel Yayın Dağıtım. 2009; 1.
- Tepeköylü Ö, Soytürk M, Çamlıyer H. Beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin iletişim becerisi algılarının bazı değişkenler açısından incelenmesi. Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi 2009;7(3):115-124.
- Thomas M, Dyrbye L, Huntington J, Shanafelt, T. How do distress and well-being relate to medical student empathy?. Journal of General Internal Medicine 2007;22(2):177-183.
- Traş Z, Güngör HC. Avrupa Ülkelerinden Gelen Türk Asıllı Üniversite Öğrencilerinin Sosyal Destek ve Sosyal Bağlılıkları Üzerine Nitel Bir Araştırma. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi 2011;25:261-271.

- Tuna Y, Birsen Ö, Erzurum F, Küçük M, Ünal F, Çolak FÜ, Özkoçak L. İletişim kavramı ve iletişim süreci. Vural İ, Editör, İletişim, 1.Baskı, Ankara, Pagem Akademi. 2012; 3-6.
- Ungan S. Yazma becerisinin geliştirilmesi ve önemi. Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi 2007;2(23):461-472.
- Uluyağcı C, Çalışkan Ö, Okumuş F, Yüksel A,Bayçu S.Sözlü ve sözsüz iletişim, Uluyağcı C, Editör, 1 Baskı T.C. Anadolu Üniversitesi, yayın : 2882
- Uzuntaş A. Etkili iletişim: anlatabilmek ve anlayabilmek. Kastamonu Eğitim Dergisi 2013;21(1):11-28.
- Yılmaz E. Doktorumun Hastasıyım. İstanbul, Mavna Yayınları. 2011; 11-12.
- Zıllıoğlu M. İletişim nedir? 2. Baskı, İstanbul, Umut Matbaa. 2003; 10-12.
- Wu, HP, Garza E, Guzman N. International student's challenge and adjustment to college. Education Research International 2015:1-9.

EKLER

EK-1: Veri Toplama Formu

1. Cinsiyetiniz? 1.Kadın () 2. Erkek ()
2. Yaşınız:
3. Medeni durumunuz? 1.Bekar () 2.Evli () 3.Dul ve boşanmış ()
4. Kaç yıldır Türkiye’de bulunuyorsunuz? 1.Yeni geldim () 2.Bir yıldan az () 3.Bir yıldan fazla (yıl)
5. Ailenizin eğitim durumu nedir?
 - a. Anne Baba
 - (1) okur-yazar değil (1) okur-yazar değil
 - (2) ilkokul mezunu (2) ilkokul mezunu
 - (3) ortaokul mezunu (3) ortaokul mezunu
 - (4) lise mezunu (4) lise mezunu
 - (5)üniversite mezunu (5)üniversite mezunu
 - (6) yüksek lisans (6) yüksek lisans
 - (7) doktora (7) doktora
6. Geldiğiniz devletin bulunduğu bölge;
 - (1) Orta Asya (2) Orta Doğu (3) Balkanlar (4) Avrupa (5) Afrika (6) Amerika (7) Kafkasya
7. Öğrenim görmekte olduğunuz yüksek öğretim programınız nedir?
 - (1) Lisans (2) Yüksek lisans
8. Kaçınıcı yarıyılıda (dönemde) okuyorsunuz, yazınız.
 - (1) 1. (2) 2. (3) 3. (4) 4. (5) 5. (6) 6. (7) 7. (8) 8. (10) 8 dönemden fazla (9) Henüz dil kursuna gidiyorum.
9. Geldiğiniz devletin koşullarına göre ailenizin gelir durumunu Türkiye koşullarına göre nasıl değerlendirmektesiniz? (1)Yüksek (2) İyi (3) Orta (4) Düşük
10. Burs alıyor musunuz?
 - (1) Evet (2) Hayır (Hayır dediyseniz 13. Soruya geçiniz.)
11. Bursu hangi devletten alıyorsunuz?
 - (1) Türkiye’ den (2) Kendi devletimden
12. Aldığınız burs sizce ihtiyaçlarınızı karşılamaya yeterli mi?
 - (1) Yeterli (2) Kısmen (3) Yetersiz
13. Geliriniz Türkiye’ de ihtiyaçlarınızı karşılamaya yeterli mi?
 - (1) Yeterli (2) Yetersiz (3) Kısmen
14. Nerede kalıyorsunuz?
 - (1) Yurt-Kur yurdunda (2) Özel yurttta (3) Üniversite yurdunda (4) Evde
15. Türkiye’de bulunduğunuz süre içinde en çok zorlandığınız konu nedir?

- (1) Yurt yaşantısı (2) Kültürel farklılıklar (3) Yalnızlık (4) Türkçe konuşma (5) Arkadaş ilişkileri (6) İlgi alanıma uygun faaliyetlerin olmayışı
16. Aldığımız eğitimden (programdan) memnun musunuz?
(1) Memnunum (2) Tam değil (3) Memnun değilim
17. Ders başarı durumunuzu nasıl buluyorsunuz?
(1) Başarılı (2) Orta düzey (3) Başarısız
18. Almakta olduğunuz eğitimde en çok zorlandığınız konu sizce nedir?
(1) Türkçe öğrenme (2) Eğitim sistemindeki farklılık (3) Öğrencilerle iletişim kurma (4) Öğretim elemanlarıyla iletişim (5) Derse konsantre olma (7) Ders kitaplarını okuma (6) Ders konularını anlama
19. Türkçe bilginiz yetersiz olduğu için dersleri anlamakta güçlük çekiyor musunuz?
(1) Evet (2) Bazen (3) Hayır
20. Türkiye’de öğrenim görüyor olmak;
(1) Kendi tercihimdi (2) Ailemin isteği (3) Belli nedenlerle benim için zorunluydu.
21. Türkiye’de öğrenim görüyor olmaktan;
(1) Memnunum (2) Tam bilemiyorum (3) Memnun değilim (24. Soruyu cevaplayınız)
22. Türkiye’de öğrenim görüyor olmaktan memnun değilim, çünkü;
23. Herhangi bir problemle karşılaştığınızda davranışınızla ilgili size uygun seçeneği işaretleyiniz.
(1) Kendi başıma çözmeye çalışırım. (2) Mutlaka ilgili yerlere başvururum.
24. Türkiye’deki arkadaşlık ilişkileriniz nasıldır?
(1) Yakın ve içten (2) Sorun yok (3) Sınırlı (4) Yakın arkadaşım yok
25. Başka bir devletten geldiğiniz için kızlar/erkeklerin sizlerle yakın arkadaşlık kurmaktan çekindiğini düşündüğünüz oluyor mu?
(1) Evet (2) Bazen (3) Hayır (4) Fikrim Yok
26. Türkiye ile devletiniz arasındaki en önemli farklılıklar sizce nelerdir?
(1) Kültürel farklılık (2) Eğitim farkı (3) Dil farklılıkları (4) Dini farklılıklar (5) İnsanların yaklaşım/davranış farklılıkları (6) Ekonomik farklılıklar (7) İklim özellikleri
27. Sizce kültürel farklılıklardan kaynaklanan en önemli sorun hangisidir?
(1) Toplum yaşamı ile ilgili kurallar (2) Karşı cins ile ilişkiler (3) Yemek kültürü (4) Eğlence alışkanlıkları (5) Giyim alışkanlıkları (6) Dini inançlar
28. Türk yemeklerine alışmakta zorluk çekiyor musunuz ya da çektiniz mi?
(1) Evet (2) Hayır
29. Buradaki giyim (giysiler) kendi devletinizdekilerle farklı ise bu sizin Türkiye’de rahat hareket etmenizi zorlaştırıyor mu?
(1) Evet (2) Bazen (3) Hayır (4) Farklı değil
30. Türk gelenek ve görenekleri sizin devletinizdekilerden farklı olduğu için zorluk yaşıyor musunuz?
(1) Evet (2) Hayır (3) Çok farklı değil
31. Toplumsal çevreyi benimsemekte güçlük çekiyor musunuz?
(1) Evet (2) Zaman zaman (3) Hayır
32. Sağlık sorunları ile karşılaştığınız da yeterli tedavi imkânı bulabiliyor musunuz?
(1) Sağlık sorunu olmadı (3) Tedavi imkânı bulamıyorum (2) Bizimle kimse ilgilenmiyor (4) Sağlık sistemi pahalı geliyor
33. Türkiye’de karşılaştığınız ve birlikte yaşadığınız insanların size karşı tutumlarını nasıl buluyorsunuz?
(1) Yardımsever (2) İlgisiz (3) Bize karşı, olumsuz (4) Türkçeyi anlamadığım için TV izlemem

34. Sinema, tiyatro, arkadaşlarla kafelere gitmek gibi sosyal ve kültürel etkinliklere katılma durumunuz nedir?
(1) Sık sık (2) Yeterli (3) Çok seyrek (4) Yetersiz
35. “Türkiye’ de sosyal etkinliklerde ön planda olmak bana göre değildir” cümlesi sizi anlatır mı?
(1) Evet (2) Hayır
36. Üniversitenizde ya da kaldığımız yerde (yurt) düzenlenen sportif (voleybol, basketbol, futbol, masa tenisi gibi) faaliyetlere katılıyor musunuz?
(1) Evet (2) Ara sıra (3) Hayır
37. Türkiye’de yaşadığımız en önemli sıkıntılarınızın neler olduğunu kısa kısa yazar mısınız?

EK-2 İLETİŞİM BECERİLERİ ENVANTERİ

	Her zaman	Genellikle	Bazen	Nadiren	Hiçbir zaman
1. İnsanları anlamaya çalışırım.					
2. İletişimde bulunduğum insanlardan gelen öğüt ve önerileri içtenlikle dinlerim					
3. Düşüncelerimi başkalarına tam olarak iletmede zorluk çekmem.					
4. Konuşurken, etkili bir göz iletişimi kurabilirim.					
5. Genelde eleştirilmekten hoşlanmam.					
6. Dikkatimi karşımdakinin ilgi alanı üzerinde toplayabilirim.					
7. Kişilerin, anlatmak istediklerini dinlemek için yeterince zaman ayırırım.					
8. Karşımdaki kişiye genellikle söz hakkı vermek istemem.					
9. Karşımdaki kişiyi dinlerken hayal kurarım.					
10. Başkaları konuşurken sabırlı olur, onların sözünü kesmem.					
11. İnsanları dinlerken sıkıldığımı hissederim.					
12. Eleştirilerimi karşımdaki kişiyi incitmeden iletirim.					
13. Konuşurken ilk adımı atmaktan çekinmem.					
14. Konuşurken açık, sade ve düzgün cümleler kurarım					
15. Karşımdaki kişiyle aynı görüşü paylaşmazsam bile					

fikirlerine saygı duyarım.					
16. İletişimde bulunduğum kişinin yüzüne baktığım halde sözlerini dinlemediğim olur.					
17. Karşımdaki kişinin konuşmaya ve dinlenmeye istekli olup olmadığını anlamaya çalışırım.					
18. Yanlış tutum ve davranışlarımı kolaylıkla kabul ederim.					
19. Dinlediğim kişiyi daha iyi anlamak için sorular yöneltilirim.					
20. Dinleyenim anlamaz görüldüğünde, iletmek istediklerimi tekrarlar, yeni kelimelerle ifade eder, özetlerim.					
21. İnsanlarla görüşürken, bilerek onları rahatlatacak şeyler yaparım.					
22. Dinlerken, karşımdaki kişinin sözünü kesmemeye özen gösteririm.					
23. Küs olduğum birisiyle barışmak istediğimde ilk adımı atmaktan çekinmem.					
24. Karşımdaki kişinin duygu ve düşünceleri bana ters düşse bile yargılamam.					
25. Ses tonumu konunun özelliğine göre ayarlayabilirim.					
26. Genellikle insanlara güvenirim.					
27. İletişim kurduğum kişinin karşı cinsten olmasından rahatsızlık duymam.					
28. Başkalarını dinlemek mecburiyetinde olmadığımı düşünürüm.					
29. Özür dilemek bana zor gelir.					
30. Tartışma sonunda, savunduğum düşüncelerin yanlış olduğunu kabul edebilirim.					
31. Konuşurken sözümün kesilmesinden rahatsız olurum.					
32. İnsanları kontrol etmeye ve istediğim kalıba sokmaya çalışırım.					
33. İletişim kurduğum kişinin tutumundan daha çok sorununu anlamaya çalışırım.					
34. Çevremdekiler, insanlara karşı ilgisiz kaldığım kanısındalar.					
35. Çoğunlukla duygularımdan emin olamıyorum.					
36. İletişim kurduğum kimse tarafından anlaşılmaktan mutluluk duyarım.					

37. Başkaları ile ilişkilerimi bozacak çıkışlar yapabilirim.					
38. Karşımdaki kişiye güvenmek beni mutlu eder.					
39. Her insanı olumlu beklentilerle karşılarım.					
40. İletişim kurduğum kimselere bir şeyler verdiğimi hissedirim.					
41. İnsanlara cevaplamada zorlanacakları ani sorular yöneltmem.					
42. Beni rahatsız eden duygularımı iletmede sıkıntı çekmem.					
43. Öneride bulunduğum kişinin öneriye açık olup olmadığına dikkat ederim.					
44. İletişim kurduğum insanlar tarafından anlaşıldığımı hissedirim.					
45. Kendimi karşımdaki kişinin yerine koyarak, duygu ve düşüncelerini anlamaya çalışırım.					

EK 3 – KURUL İZİNİ

T.C.
ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ
KLİNİK ARAŞTIRMALAR ETİK KURULU

Sayı: B.30.2.ODM.0.20.08/2064

20.11.2015

Sayın Doç.Dr.İlknur AYDIN AVCI

Etik Kurulumuza sunmuş olduğunuz **Sağlık alanında eğitim alan yabancı uyruklu öğrencilerin iletişim becerileri ve sıklıkla yaşadıkları sorunlar** başlıklı OMÜ KAEK 2015/407 Karar nolu Anket çalışması nitelikli araştırma projeniz amaç, gerekçe, yaklaşım ve yöntemle ilgili açıklamaları açısından Klinik Araştırmalar Etik Kurulu yönergesine göre incelenmiş ve etik açıdan bir sakınca olmadığına, çalışmanın süresi 6 ayı geçerse 6 aylık bildirimlerinin yapılmasına, çalışma tamamlandıktan sonra sonucunun tarafımıza en geç üç(3) ay içerisinde bildirilmesine 09.10.2015 tarihli Etik kurulumuzda oy birliği ile karar verilmiştir.

Bilgilerinize arz/rica ederim.

Prof.Dr.Dursun AYGÜN
Klinik Araştırmalar Etik Kurulu Başkanı

EK 4 – KURUM İZİNİ

T.C.
ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ
Rektörlük

Sayı : 61127492-100-E.81553
Konu : Sebire ALİYEVA Anket Çalışması hk.

14/12/2015

SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

İlgi : 09/12/2015 tarihli ve 93771576-302.08.01-E.80107 sayılı yazınız.

Enstitümüz Halk Sağlığı Hemşireliği Anabilim Dalı yüksek lisans öğrencisi Sebire ALİYEVA'nın "Sağlık Alanında Eğitim Alan Yabancı Uyruklu Öğrencilerin İletişim Becerileri ve Sıklıkla Yaşadıkları Sorunlar" konulu tez çalışması ile ilgili anket uygulamasını Üniversitemiz Tıp Fakültesi, Diş Hekimliği Fakültesi, Samsun Sağlık Yüksekokulu, Veteriner Fakültesi, Sağlık Hizmetleri Yüksekokulu ve Yaşar Doğu Spor Bilimleri Fakültesinde öğrenim gören uluslararası (yabancı uyruklu) öğrencilere yapma isteği Rektörlüğümüzce uygun görülmüştür.
Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

e-İmza

Prof. Dr. Sevilhan MENNAN
Rektör a.
Rektör Yardımcısı

ÖZGEÇMİŞ

Adı Soyadı : Sabira ALİYEVA

Doğum Yeri : Azerbeycan/BAKI

Doğum Tarihi : 20/01/1962

Medeni Hali : Evli

Bildiği Yabancı Diller : Rusça

Eğitim Durumu (Kurum ve Yıl) : Azerbaycan Devlet Üniversitesi Fizik bölümü,
1980-1986
Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu Hemşirelik Bölümü, 2010-2014.

Çalıştığı Kurum/Kurumlar ve Yıl : Çalışmıyorum

E-posta : sabira.aliyeva0@hotmail.com